

MØTEINNKALLING

Dato: 09.04.2019

HOVEDUTVALG FOR BISTAND OG OMSORG

Onsdag 10.04.2019 kl. 18:00

Utvalgets faste medlemmer innkalles til møte **10.04.2019 kl. 18:00 i Kommunestyresalen**. Medlemmer som ikke kan møte på grunn av lovlig forfall, skal straks melde fra om dette og oppgi forfallsgrunn. Forfall meldes på telefon 924 84 604 eller epost anne-grete.bukier@baerum.kommune.no

SAKSLISTE

Saksnummer	Sakstittel	
027/19	Godkjenning av protokoll	
028/19	Årsrapport 2018 Bærum kommune	
029/19	Handlingsprogram 2020-2023 - Økonomisk handlingsrom og prosess	
030/19	Habilitering- og rehabiliteringsplan Bærum kommune 2019 - 2023	
031/19	Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019-2022	
032/19	Norskopplæring for innvandrerkvinner	
033/19	SLT årsrapport 2018	
034/19	It takes a village to raise a child	
035/19	Referatsaker	

Eventuelt

Torbjørn Espelien
Utvalgsleder

Anne-Grete Bukier
Utvalgssekretær

Dato: 24.03.2019 Arkivkode: N-125 Bilag nr: Arkivsak ID: 19/6417 J.post ID: 19/67206
Saksbehandler: Anne-Grete Bukier
Saksansvarlig: Anne-Grete Bukier

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	027/19

Godkjenning av protokoll

Forslag til vedtak:

Protokoll fra hovedutvalg bistand og omsorg møte 13.03.2019 godkjennes slik den foreligger.

Vedlegg:

Protokoll - Hovedutvalg for bistand og omsorg - 13.03.2019

4381025

Dato: 27.03.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/6601 J.post ID: 19/69652
 Saksbehandler: Knut Skov Pedersen
 Saksansvarlig: Ove Myrvåg

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	01.04.2019	023/19
Eldrerådet	02.04.2019	025/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	01.04.2019	022/19
Planutvalget	04.04.2019	057/19
Eierutvalget	09.04.2019	018/19
Utvalg for samarbeid	10.04.2019	012/19
Hovedutvalg for barn og unge	09.04.2019	023/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	028/19
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	11.04.2019	019/19
Formannskapet		
Kommunestyret		

Årsrapport 2018 Bærum kommune

Planutvalget-04.04.2019- 057/19

Innstilling:

Årsrapporten for 2018 tas til orientering.

Eldrerådet-02.04.2019- 025/19

Vedtak:

Eldrerådet tar årsrapporten for 2018 tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 022/19

Vedtak:

Årsrapporten for 2018 tas til orientering.

Ungdomsrådet-01.04.2019- 023/19**Vedtak:**

Ungdomsrådet tok årsrapporten for 2018 til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Årsrapporten for 2018 tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen legger med dette frem årsrapporten for Bærum kommune for 2018 til politisk behandling. Som en del av årsrapporten inngår Finansrapport 2018 inkludert forvaltningsfondet. Vedleggene følger saken.

Årsberetningen gir opplysninger om kommunens økonomiske stilling og om andre forhold som er av betydning for kommunen. Den omhandler også etiske forhold og likestilling. I årsberetningen er det også kort kommentert de største avvikene på tjenestene. Videre er det en samlet omtale av de største investeringsprosjektene.

Årsrapporten for øvrig redegjør for den økonomiske utviklingen, miljødata, medarbeidere og det politiske styringssystemet. I tillegg rapporteres det på viktige resultater og innsatser, utfordringer fremover og nøkkeltall for tjenestene. Årsrapporten omfatter ikke selskaper/foretak kommunen har eierinteresser i.

Samtidig med årsrapporten legger rådmannen også frem kommunens regnskap for 2018 som egen sak for formannskapet og kommunestyret. I regnskapet gis mer detaljerte talloppstillinger over kommunens økonomiske virksomhet.

Driftsregnskapet

Regnskapet for 2018 er gjort opp med et resultat på 123,1 millioner kroner som rådmannen foreslår disponert slik:

- 24,3 mill. overføres sektorene til bruk i 2019.
- 23,0 mill. avsettes til bufferfondet.
- 75,8 mill. avsettes til investeringsfond.

Vedlegg:

Finansrapport_2018

4398111

Årsrapport 2018

4400192

Behandlingen i møtet 04.04.2019 Planutvalget**Votering:**

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Planutvalget-04.04.2019- 057/19:**Innstilling:**

Årsrapporten for 2018 tas til orientering.

Behandlingen i møtet 02.04.2019 Eldrerådet**Votering:**

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Eldrerådet-02.04.2019- 025/19:**Vedtak:**

Eldrerådet tar årsrapporten for 2018 tas til orientering.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne**Votering:**

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 022/19:**Vedtak:**

Årsrapporten for 2018 tas til orientering.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Ungdomsrådet**Votering:**

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Ungdomsrådet-01.04.2019- 023/19:**Vedtak:**

Ungdomsrådet tok årsrapporten for 2018 til orientering.

Dato: 12.03.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: J.post ID:
 12.03.2019 19/5432 19/54784
 Saksbehandler: Christian Græm
 Saksansvarlig: Ove Myrvåg

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	01.04.2019	018/19
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	01.04.2019	018/19
Eldrerådet	02.04.2019	020/19
Utvalg for samarbeid	10.04.2019	013/19
Hovedutvalg for barn og unge	09.04.2019	024/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	029/19
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	11.04.2019	020/19
Formannskapet	19.03.2019	063/19

Handlingsprogram 2020-2023 - Økonomisk handlingsrom og prosess

Eldrerådet-02.04.2019- 020/19

Vedtak:

Eldrerådet tar saken tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 018/19

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Ungdomsrådet-01.04.2019- 018/19

Vedtak:

Ungdomsrådet tok saken til orientering.

Formannskapet-19.03.2019- 063/19

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Saken tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Saken omhandler kort det økonomiske utfordringsbildet og orienterer om hvordan rådmannen vurderer det økonomiske handlingsrommet for perioden 2020–2023. Videre beskrives arbeidsprosessen med neste års handlingsprogram. Rådmannen foreslår at saken først behandles i Formannskape og deretter legges frem i hovedutvalgene, utvalg for samarbeid og rådene til orientering.

Rådmannens anbefaler å videreføre hovedstrategien fra de siste års handlingsprogram: Tenke langt – og handle nå. Gjennom langsiktige strukturelle grep skal det sikres et driftsresultat som kan bære kommunens investeringer. Investeringene skal støtte utviklingen av morgendagens tjenester og ligge til grunn for utvikling av driftsformer som er bærekraftige også på lang sikt. Rådmannen vil i forbindelse med prosessen for handlingsprogrammet også beskrive et arbeid som omfatter kvalitetssikring av investeringsporteføljen og omstillingsbehovet frem mot 2024.

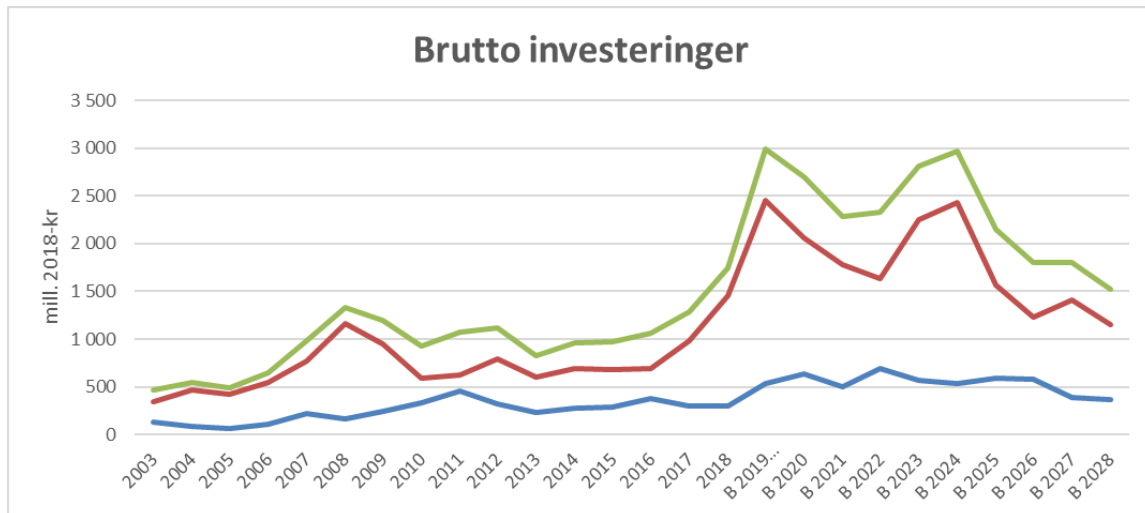
For å sikre nødvendig handlingsrom og komme opp mot det omstillingsnivået som angis i [Langsiktig driftsanalyse og investeringsplan 2019–2038 \(LDIP\)](#) er det i de senere års handlingsprogram vedtatt betydelige kostnadsreducerende tiltak. I forhold til 2018 nivået er det vedtatt en økning i tiltakene på 110 mill. i 2019 stigende til 270 mill. i 2022. Dette inkluderer en økning på 0,7 prosent årlig (cirka 50 mill.) fra og med 2022. Dette tilsvarer omtrent det regjeringen har synliggjort som kommunesektorens effektiviseringspotensial i de siste års statsbudsjetter. 2018 viser at alle tiltakene ikke er gjennomført etter planen. Fokuset i dette Handlingsprogrammet vil derfor være å sikre realisering av de vedtatte tiltakene, samt supplering med alternative tiltak der det er nødvendig.

Det vises forøvrig til FSK-sak 224/18 – *Økonomisk rapportering og årshjul 2019* vedtatt 18.12.2018.

Økonomisk utfordringsbilde

Det økonomiske utfordringsbildet er lite endret de siste årene. Høyt investeringsbehov på bakgrunn av fremtidig forventet befolkningsvekst, endring i befolkningssammensetningen og vedlikeholdsetterslep vil fortsatt prege kommuneøkonomien i årene som kommer. Økningen i de frie inntektene har vært høy de siste årene, mest sannsynlig som følge av skattereformen. Det er derfor rimelig å anta at skatteveksten ikke vil bli like høy på lengre sikt. Samtidig er det grunn til å forvente at veksten i de statlige overføringene til kommunene vil avta i årene som kommer. Dette som følge av mulig lave oljeinntekter og forberedelser til en situasjon med færre yrkesaktive per pensjonist. Det er heller ikke usannsynlig at rentenivået vil øke til «normalt nivå» på lengre sikt.

Figuren under viser utviklingen i brutto investeringer fra 2003 til 2018 (regnskap) og investeringsplanen frem til og med 2029 (justert for vedtatt handlingsprogram 2019–2022 og overførte midler fra 2018 til 2019).

Som beskrevet i LDIP er kommunens langsiktige investeringsbehov høyt. Hovedtyngden av investeringer gjelder skole, barnehage og omsorg. Samlet sett vil investeringskostnader, både i form av egenkapital og årlige rente- og avdragskostnader, båndlegge en større del av kommunens årlige inntekter enn tidligere år. I tillegg vil eldre bygningsmasse kreve økt innsats til vedlikehold.

I 2018 er det brukt 1,75 mrd. til investeringer som utgjør 85 prosent av revidert budsjett. I handlingsprogramperioden 2020 til 2023 er det gjennomsnittlig planlagt årlige investeringer for 2,5 mrd. Flere store prosjekter går nå inn i gjennomføringsfase og investeringsnivået vil derfor være høyt de nærmeste årene. Generelt vil den største utfordringen for investeringsnivået fremover være intern og ekstern gjennomføringskapasitet. Av de største investeringene i gjennomføringsfasen i perioden 2019 til 2023 kan følgende nevnes:

- Levre barneskole
- Lindelia bo- og behandlingssenter
- Carpe Diem – demenslandsby
- Svømmeanlegg på Rud
- Oksenøya senter (Treklang)

Selv om Bærum har en relativt lav gjeld sammenlignet med andre kommuner har lånegjelden, både samlet og til ikke-rentable investeringer, vært stigende de siste årene, og steg med 8,4 prosent fra 2017 til 2018. Gjeldsbeholdningen har økt med 63 prosent de siste 10 årene. Netto lånegjeld som andel av driftsinntektene er på om lag samme nivå i 2018 (68 %) som i 2017. Gjeldsgraden har vært ganske lik de siste ti årene. I Handlingsprogram 2019–2022 er det imidlertid beregnet at

gjeldsgraden stiger opp mot 90 prosent i 2022 (Se figur) dersom de planlagte investeringene gjennomføres. Samtidig har disposisjonsfondene økt betraktelig de siste årene og utgjør i 2018 om lag en tredjedel av ett års budsjett.

Sektorenes resultater er etter en oppgang de siste årene blitt negativt i 2018. Dette antyder at eventuelle slakk i budsjettet er i ferd med å bli brukt opp, og at det er utfordringer med å få gjennomført enkelte innstrammings tiltak. Omstillingsbehovet øker i årene fremover og det må fortsatt fokuseres på å gjennomføre de vedtatte innstrammings tiltakene i tjenestene. Rådmannen vil følge dette særskilt opp. Som et første ledd i dette er det foretatt en risikoanalyse av tiltakene.

Figuren viser utviklingen i sektorenes mindreforbruk over tid.

Økonomisk handlingsrom 2020–2023 og forutsetninger

Med bakgrunn i det økonomiske utfordringsbildet beskrevet over, gir Rådmannen en foreløpig vurdering av det økonomiske handlingsrommet for perioden 2020–2023. Rådmannen vil understreke at det så tidlig i prosessen er usikkerhet rundt forutsetningene, både når det gjelder inntekter og utgifter, og at dette er et foreløpig utgangspunkt for arbeidet med Handlingsprogram 2020–2023. Dersom forutsetningene skulle endre seg vesentlig kan det bli behov for å justere de kostnadsreducerende tiltakene.

Bærum har en sunn økonomi sammenlignet med de fleste andre kommuner. Over tid har Bærum hatt gode inntekter samtidig som det har lyktes å holde driftsutgiftene på et moderat nivå. Dette har gjort det mulig å finansiere investeringene med 50 prosent egenkapital samtidig som reservene er økt. Gjelden er moderat, men det forventes økning i årene fremover. Reservene er planlagt brukt til finansiering av de høye investeringene de neste årene og for, på lengre sikt, gjøre overgangen til en forventet svakere kommuneøkonomi lettere.

Nøkkeltallene fra vedtatt Handlingsprogram 2019–2022 viser følgende:

Nøkkeltall	2019	2020	2021	2022	Mål
Netto driftsresultat	527	551	471	452	
Resultatgrad	4,9 %	5,1 %	4,3 %	4,1 %	Anbefalt 4%, min. 3%
Bufferfondet	403	335	177	102	Min. 100 mill. siste år
Egenkapitalfinansiering	50 %	50 %	50 %	50 %	50%, min. 40%
Likviditetsreserve	1 616	1 515	1 402	1 355	Min. 300 mill.

Resultatgraden er solid. Behovet for høy resultatgrad skyldes at driftsutgiftene må tilpasses for å dekke egenkapitalbehovet som det høye investeringsnivået krever. Planlagt resultatgrad forutsetter

at de vedtatte innstrammings tiltakene gjennomføres.

Regnskapet for 2018 (ureviderte tall) viser et netto driftsresultatet 558 millioner kroner, noe som gir en resultatgrad på 5,3 prosent. Av regnskapsresultatet er 76 mill. foreslått avsatt til å styrke reservene, noe som øker handlingsrommet. På den annen side viser året 2018 at det, som nevnt over, kan bli utfordringer med å gjennomføre de planlagte innstrammings tiltakene som øker ut i perioden.

Foreløpige forutsetninger

Veksten i de frie inntektene de siste årene har vært langt høyere enn forventet. Forhold som redusert skattøre (statsbudsjett 2019) og lav avkastning i kapitalmarkedene i 2018 kan tilsi at skatteveksten i 2019 vil bli lavere enn tidligere år. Skatteinntektene er imidlertid krevende å budsjettere, og rådmannen legger foreløpig til grunn en gjennomsnittlig årlig nominell skattevekst på 4,5 prosent i handlingsprogramperioden som gir en årlig realvekst på cirka 1,2 prosent i de frie inntektene. Dette er noe under gjennomsnittlig vekst de siste ti årene.

I kommuneproposisjonen legges det vanligvis opp til at veksten i de frie inntektene dekker befolkningsvekst og endringer i demografi, lønns- og prisvekst. Som tidligere år, legger derfor rådmannen opp til å kompensere for lønns- og prisvekst og at det gis demografisk kompensasjon til grunnskole, barnehage og pleie og omsorg. Andre merbehov, blant annet som følge av endringer i demografi, vil bli vurdert i forhold til behovet for innstramminger og den samlede økonomiske situasjonen.

Investeringene bør søkes redusert der det er mulig, og fordeles over tid for å sikre langsiktig økonomisk bærekraft, og redusert risiko. Rådmannen vil derfor foreta en grundig vurdering av behov, arealbruk, standarder og alternative løsninger. Kommunens gjennomføringsevne vil også vurderes ved periodiseringen av investeringsbudsjettet. Det legges videre opp til å bruke av investeringsfond til finansiering i årene med spesielt store investeringer, fremfor å øke belastningen på driftsbudsjettet.

I forhold til 2018 nivået er det vedtatt en økning i omstillingsnivået på 110 mill. i 2019 stigende til 270 mill. i 2022. Dette inkluderer en økning på 0,7 prosent årlig (ca. 50 mill.) fra og med 2022. Dette tilsvarer omtrent det regjeringen har synliggjort som kommunesektorens effektiviseringspotensial i de siste års statsbudsjetter, og som i de senere år er lagt til grunn for årlig effektiviseringskrav i staten. Rådmannen vil i dette handlingsprogrammet beskrive en strukturert og tydelig tilnærming til omstilling mot 2024.

Statlige normer og lovpålagte ordninger gjør at utgiftsbehovet øker samtidig som handlingsrommet for innstramminger blir mindre. Utfordringen vil ligge i å sikre realisering av de samlede omstillingstiltakene kommunen har satt seg ambisjoner om å nå, og å supplere med alternative tiltak der det viser seg nødvendig.

Omstilling med kvalitet og bærekraft

Rådmannen forbereder et omstillingsarbeid som handler om å utvikle og forbedre kommunens drift i forhold til forventede forutsetninger fremover. Omstilling med kvalitet handler om å tilrettelegge for tydelige, samordnede og effektive tilbud til innbyggerne. Omstilling med bærekraft handler å analysere hvordan behovet for tjenester blant innbyggerne i kommunen endrer seg i fremtiden. Fase 1 vil fokusere på nå-situasjonsanalyse (baseline), omstillingspotensialer og fremtidens

tjenester (robuste målbilder). Omstillingsplan (resultat fra fase 1) skal følge av forslag til handlingsprogram 2020-2023. Fase 2 vil være gjennomføring av sektoranalyser og videre utvikling av tjenestene.

Prosess

Det vises til FSK-sak 224/18 – *Økonomisk rapportering og årshjul 2019* vedtatt 18.12.2018 der de viktigste leveransene relatert til handlingsprogrammet er:

Mars:

- Sak om mer-/mindreforbruk 2018 og overføring av investeringsmidler fra 2018 til 2019.
- Sak om rammer for handlingsprogram 2020–2023 og økonomisk utvikling (medio mars).
- Årsrapport og årsregnskap for 2018.

April:

- Virksomhetsanalyser for sektorene

Mai:

- Økonomimelding I 2019 (slutten av mai).

September:

- Rådmannens forslag til handlingsprogram 2020–2023 (24. september).
- Økonomimelding II 2019 (slutten av september).

Oktober:

- Tilleggsinnstilling til handlingsprogrammet inkludert effektene av forslag til statsbudsjett og eventuelle ikke-innarbeidede effekter av Økonommelding II (slutten av oktober).

Månedlig:

- Enkel månedrapport til formannskapet (unntatt for månedene januar, juni og desember).

Behandlingen i møtet 02.04.2019 Eldrerådet

Votering:

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Eldrerådet-02.04.2019- 020/19:

Vedtak:

Eldrerådet tar saken tas til orientering.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 018/19:

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Ungdomsrådet

Votering:

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Ungdomsrådet-01.04.2019- 018/19:

Vedtak:

Ungdomsrådet tok saken til orientering.

Behandlingen i møtet 19.03.2019 Formannskapet

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Formannskapet-19.03.2019- 063/19:

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Dato: 26.03.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/3650 J.post ID: 19/35961
Saksbehandler: Stian Rugsveen Engen
Saksansvarlig: Grete Syrdal

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	01.04.2019	020/19
Eldrerådet	02.04.2019	022/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	030/19
Formannskapet		
Kommunestyret		

Habilitering- og rehabiliteringsplan Bærum kommune 2019 - 2023

Eldrerådet-02.04.2019- 022/19

Rådets anbefaling:

Habilitering- og rehabiliteringsplan for Bærum kommune 2019 – 2023 med satsingsområder, mål og tiltak vedtas.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 020/19

Vedtak:

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar saken Habilitering- og rehabiliteringsplan Bærum kommune 2019 - 2023 til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Habilitering- og rehabiliteringsplan for Bærum kommune 2019 – 2023 med satsingsområder, mål og tiltak vedtas.

SAKEN I KORTE TREKK

Opptappingsplan for habilitering og rehabilitering, ble lagt frem som en del av Statsbudsjettet 2017. Målet med planen er at kommunene skal settes i stand til å gi et godt og tilrettelagt rehabiliteringstilbud, og over tid overta flere rehabiliteringsoppgaver fra spesialisthelsetjenesten.

For å kunne benytte seg av søknadsbaserte tilskuddsmidler gjennom opptrappingsplanen er det krav om at kommunene utarbeider et plandokument. Rådmannen legger frem forslag til kommunal plan for habilitering og rehabilitering, med beskrivelse av dagens tjenester og fremtidig utfordringsbilde, samt forslag til mål og tiltak for nødvendig tjenesteutvikling i perioden 2019- 2023.

Det overordnede målet med planen er å styrke mulighetene for at mennesker gjenvinner tapt funksjonsevne, bidra til egenmestring og opprettholdelse av best mulig funksjonsnivå og deltakelse i samfunnet; enten det er i hverdagsliv, fritid, aktiviteter eller yrkesliv. Habilitering og rehabilitering er en naturlig og selvstendig del av all innsats i kommunens helse- og omsorgstjenester. Dette elementet ligger inne i all god behandling, enten den utføres i kommunen eller i spesialisthelsetjenesten.

Planen angir retning og mål for utvikling av habilitering- og rehabiliteringstjenesten i Bærum kommune. Den beskriver kommunens eksisterende tjenestetilbud, det gis en analyse av utfordringsbildet, og det defineres mål og tiltak for nødvendig tjenesteutvikling i perioden 2019 - 2023. Planen skal bidra til videre helhetstenkning innen habilitering- og rehabiliteringsfeltet i kommunen, og sikre en fortsatt forsvarlig dimensjonering og god kvalitet på tjenesten.

Tjenesteutviklingen skal støtte opp under prinsipper om selvstendighet, verdighet, innflytelse over eget liv, og aktiv deltagelse sosialt og i samfunnet. Det legges vekt på at tjenestetilbudet skal stå i forhold til behovene og at det gis rett behandling til rett tid på rett sted.

Tidligere behandling

Rådmannen la januar 2018 frem orienteringssak 002/18 – 17/2476616 – [Helhetlig tilbud innen habilitering og rehabilitering](#) for Eldrerådet, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og Hovedutvalg bistand og omsorg.

Redegjørelse og vurdering

Med regjeringens [Opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering](#) er behovet for å utarbeide rehabiliteringsplan aktualisert.

Gjennom nasjonale føringer gis kommunene et større ansvar for habilitering- og rehabiliteringsfeltet, og på sikt skal en rekke oppgaver overføres fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Dette stiller krav til økt samhandling og koordinering med spesialisthelsetjenesten, innad i kommunene og ikke minst med brukerorganisasjoner. Videre er pasient - og brukerrollen i endring, fra en passiv mottaker av tjenester til vektlegging av en aktiv brukerrolle, som skal sikre mobilisering av den enkeltes ressurser og gi økt mestring og selvhjelpenhet. Bruker skal sette egne mål, være aktiv i egen rehabiliteringsprosess, og det legges vekt på aktiv omsorg, egenmestring og hverdagsrehabilitering.

Forslaget til plan er bygget opp etter følgende struktur:

- Bakgrunn og mål for planen
- Nasjonale og lokale føringer for arbeidet
- Befolkningsutvikling og prognoser
- Utfordringsbilder
- Satsningsområder med mål og tiltak
- Appendix til planen en beskrivelse av dagens tjenester

Vurdering

Rådmannen ser at Bærum har implementert mange av tiltakene og satsingsområdene som regjeringens opptrappingsplan peker på, men at det likevel et behov for en ytterligere utvikling av tjenestene i tråd med økte oppgaver for primærhelsetjenesten, samt et spesielt fokus på brukermedvirkning og koordinering av tjenestene.

Intern prosess og ekstern medvirkning

I utarbeidelse av saken har aktuelle tjenester, fastleger, selvstendig næringsdrivende fysioterapeuter og Vestre Viken, Bærum sykehus deltatt i workshops i arbeidet med å beskrive utfordringsbildet og satsingsområder for planperioden.

I det videre arbeidet med oppfølgingen av planen vil det etableres arbeidsgrupper med ansvar for oppfølging av de ulike tiltakene i planen. Tjenestested Friskliv og mestring vil ha det koordinerende ansvaret for oppfølging av planen.

Konsekvenser av beslutningene

Oppfølgingen av de ulike satsingsområdene og tiltakene vil kunne innebære økonomiske og organisatoriske konsekvenser. Rådmannen vil søke dette løst ved omdisponering av interne ressurser, og kommer eventuelt tilbake med en egen sak.

Vedlegg:

Plan for habilitering og rehabilitering Bærum kommune 2019 -2023. 4396849

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Rådmannen legger med denne saken frem utkast til Plan for habilitering og rehabilitering 2019-2023 med det formål å kartlegge og beskrive dagens tjenester innen habilitering og rehabilitering, beskrive fremtidig utfordringsbilde og definere mål og tiltak for nødvendig tjenesteutvikling.

Det overordnede målet med planen er å styrke mulighetene for at mennesker gjenvinner tapt funksjonsevne, bidra til egenmestring og opprettholdelse av best mulig funksjonsnivå og deltakelse i samfunnet; enten det er i hverdagsliv, fritid, aktiviteter eller yrkesliv. Habilitering og rehabilitering er en naturlig og selvstendig del av all innsats i kommunens helse- og omsorgstjenester. Dette elementet ligger inne i all god behandling, enten den utføres i kommunen eller i spesialisthelsetjenesten.

Planen angir retning og mål for utvikling av habilitering- og rehabiliteringstjenesten i Bærum kommune og viser sentrale utfordringsområder. Det gis en beskrivelse av kommunens eksisterende tjenestetilbud, analyse av utfordringer, og det defineres mål og tiltak for nødvendig tjenesteutvikling i perioden 2019 - 2023. Planen skal bidra til videre helhetstenkning innen habilitering- og rehabiliteringsfeltet i kommunen, og sikre en fortsatt forsvarlig dimensjonering og god kvalitet på tjenesten.

Tjenesteutviklingen skal støtte opp under prinsipper om selvstendighet, verdighet, innflytelse over eget liv, og aktiv deltagelse sosialt og i samfunnet. Det legges vekt på at tjenestetilbudet skal stå i forhold til behovene og at det gis rett behandling til rett tid på rett sted.

Hva er habilitering og rehabilitering?

Rådmannen legger i planen til grunn en bred forståelse av habilitering og rehabilitering som inkluderer alle brukere av helse- og omsorgstjenesten med behov for målrettet innsats for å opprette, gjenopprette, vedlikeholde og bedre funksjon, forebygge funksjonsfall og å lære å mestre livet med sykdom og funksjonsnedsettelse. Dette i tråd med nasjonal opptrappingsplan for habilitering og rehabilitering.

Flere brukere har over tid behov for målrettet innsats fra helse- og omsorgstjenesten for å bevare, optimalisere og bedre funksjon. I tillegg vil det i perioder ytes mer intensiv - sekvensiell innsats. For disse brukerne vil ofte forebygging, behandling og rehabilitering gli over i hverandre. Dette gjelder f.eks. barn eller voksne med kronisk nevrologisk sykdom og revmatisk sykdom.

Tidligere forskrift om habilitering og rehabilitering definerte habilitering og rehabilitering som tidsavgrensede prosesser. Forskriften ble endret i 2018 slik at brukere med varig nedsatt funksjon nå er omfattet av rehabiliteringsprosesser. Gjeldende forskrift definerer hva som menes med habilitering og rehabilitering slik:

«Habilitering og rehabilitering skal ta utgangspunkt i den enkelte pasients og brukers livssituasjon og mål. Habilitering og rehabilitering er målrettede samarbeidsprosesser på ulike arenaer mellom pasient, bruker, pårørende og tjenesteytere. Prosessene kjennetegnes ved koordinerte, sammenhengende og kunnskapsbaserte tiltak.

Formålet er at den enkelte pasient og bruker, som har eller står i fare for å få begrensninger i sin fysiske, psykiske, kognitive eller sosiale funksjonsevne, skal gis mulighet til å oppnå best mulig funksjons- og mestringsevne, selvstendighet og deltagelse i utdanning og arbeidsliv, sosialt og i samfunnet.» (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-12-16-1256>)

Forskjellene mellom habilitering og rehabilitering kommer primært til uttrykk i de utøvende tjenestene, hvor det først og fremst skilles mellom målgrupper. Brukere og pasienter med behov for habilitering er barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelser, både med og uten utviklingshemming. Rehabilitering er vanligvis rettet mot tilstander som er ervervet senere i livet.

Ulikheter i arbeidsmåten og metodisk tilnærming kan grovt inndeles i ny-læring og re-læring. Formålet med forskriften er å sikre at personer som har behov for sosial, psykososial eller medisinsk habilitering og rehabilitering tilbys og ytes tjenester som kan bidra til stimulering av egen læring, motivasjon, økt funksjons- og mestringsevne, likeverdighet og deltagelse. Utgangspunktet for innsatsen kan være psykisk og/eller fysisk funksjonsendring. Formålet er også å styrke samhandlingen mellom tjenesteytere og bruker og eventuelt pårørende, og mellom tjenesteytere og etater innen et forvaltningsnivå eller på tvers av forvaltningsnivåene.

Tjenestene skal videre tilbys og ytes;

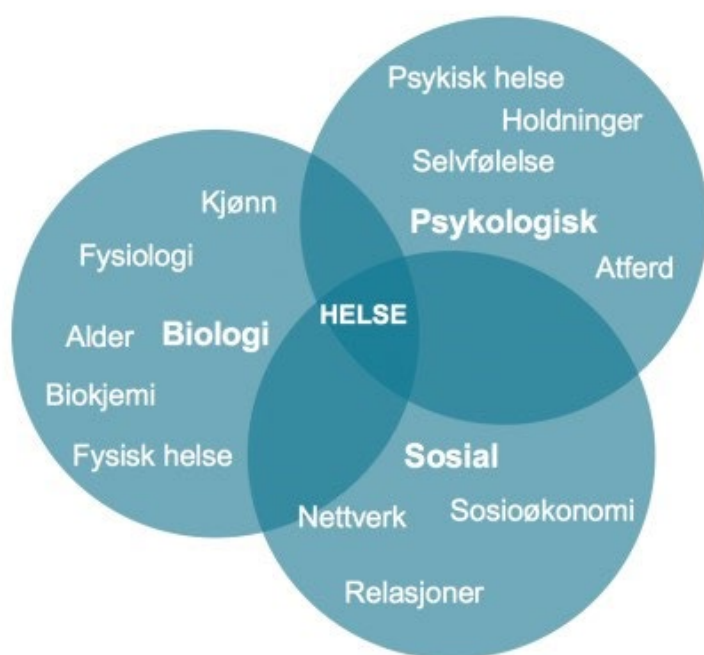
- ut fra et pasient- og brukerperspektiv
- i eller nærmest mulig pasientens og brukerens vante miljø
- være samordnet, tverrfaglig og planmessig
- i en meningsfylt sammenheng for brukeren

Grunnleggende perspektiv på habilitering og rehabilitering

Planen omfatter re-/habiliteringsbehov som følge av en funksjonssvikt eller endret funksjon.

Funksjon forstås i denne sammenheng i et såkalt biopsykososialt perspektiv. Den biopsykososiale

modellen er en forståelsesmodell for sykdom og helse. Modellen tar hensyn til biologiske, psykologiske og sosiale forhold i utvikling og opprettholdelse av sykdom og funksjonssvikt.

Satsningsområder i planperioden

Rådmannen anbefaler 3 overordnede satsningsområder:

- Tilgjengelighet, kapasitet og tildeling
- Brukermedvirkning, samhandling og koordinering
- Faglig kvalitet og arbeidsmåte

Til disse er det definert konkrete mål og tiltak. Det er også definert en ansvarlig tjeneste for tiltaket.

Rådmannen vurderer følgende status på tjenestetilbud og behov knyttet til sårbare brukergrupper og vil utvikle disse i planperioden:

	Et godt fungerende tjenestetilbud	Tjenestetilbud som vurderes nærmere/følges opp	Tjenestetilbud som bør videreutvikles
Langvarig utmattelse hos unge			x
Frisklivstilbud	x		
Langvarig smerte			x
Kols- og lungesykdommer		x	
Diabetes	x		
Muskel- og skjelettsykdommer	x		
Livsstilssykdommer	x		
Ernæringskompetanse	x		
Logopedtjeneste		x	
Tilbud til hørselshemmede og svaksynte		x	

Lærings- og mestringstilbud	x		
Sansemotorisk trening	x		
Tilbud til brukere med kognitive vansker	x	x	
Autisme og ADHD		x	
Koordinering/individuell plan for minoriteter		x	
Lettere psykisk plager	x		
Psykisk lidelser		x	
Utviklingshemmede som bor i eget hjem		x	

Oppfølging av planen

Planen gjelder for perioden 2019-2023 og omfatter innbyggere i alle aldersgrupper. I oppfølging av planen vil det tilrettelegges for systematisk oppfølging og koordinering med representanter for ulike tjenester som har en rolle inn mot planen. Dette sikrer medvirkning, dialog om forbedring av tjenester i planperioden - som da ytterligere stimulerer til og sikrer oppfølging av mål og tiltak i planen. Det er tjenesteleder for Friskliv og mestring som har det koordinerende ansvaret for oppfølging av planen.

Behandlingen i møtet 02.04.2019 Eldrerådet

Votering:

Rådmannens forslag ble enstemmig vedtatt.

Eldrerådet-02.04.2019- 022/19:

Rådets anbefaling:

Habilitering- og rehabiliteringsplan for Bærum kommune 2019 – 2023 med satsingsområder, mål og tiltak vedtas.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Forslag fremmet av Magnar Danielsen, H

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar saken Habilitering- og rehabiliteringsplan Bærum kommune 2019 - 2023 til orientering.

Forslag fremmet av Magnar Danielsen, H

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne ber rådmannen om en orientering i møte om koordinerende enhets ansvar, rolle og kapasitet. Dette settes inn i årshjulet for neste periode.

Votering:

Forslag fra rådsleder ble enstemmig vedtatt.

Forslag fra rådsleder vedrørende koordinerende enhet *oversendes rådmannen*.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 020/19:

Vedtak:

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar saken Habilitering- og rehabiliteringsplan Bærum kommune 2019 - 2023 til orientering.

Dato: 26.03.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: 19/5752 J.post ID: 19/58325
 Saksbehandler: Stian Rugsveen Engen
 Saksansvarlig: Morten Svarverud

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne	01.04.2019	019/19
Eldrerådet	02.04.2019	023/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	031/19
Formannskapet		
Kommunestyret		

Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019-2022

Eldrerådet-02.04.2019- 023/19

Vedtak:

Saken tas til orientering.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 019/19

Vedtak:

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar saken Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019-2022 til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Rådmannens forslag til Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019–2022 vedtas og legges til grunn for kommunens videre arbeid med utvikling og bruk av frihets- og velferdsteknologi.

SAKEN I KORTE TREKK

Rådmannen har gjennomført en rullering av kommunens strategiske plan for frihets- og velferdsteknologi. Forslag til oppdatert plan for perioden 2019–2022 fremmes i denne saken.

Tidligere behandling

BIOM sak 84/13

[Strategisk plan for velferdsteknologi](#)

BIOM sak 79/14

[Strategisk plan for velferdsteknologi - rapportering om status og fremdrift 2014](#)

BIOM sak 89/17

[Frihetsteknologi/velferdsteknologi - status, muligheter og strategier](#)

Redegjørelse og vurdering

Frihets- og velferdsteknologi har siden 2009 vært et satsningsområde for Bærum kommune. Siden 2013 har kommunen deltatt i Nasjonalt Velferdsteknologiprogram (NVP) både som pilotkommune og i styringsgruppen for programmet, gjennom blant annet dette arbeidet har Bærum kommune bidratt aktivt i det nasjonale arbeidet med frihets- og velferdsteknologi. Kommunen har også bygd nettverk med andre kommuner for felles erfaringsutveksling og læring.

Etter flere år med utvikling og småskala utprøving, er kommunens arbeid med frihets- og velferdsteknologi nå over i en fase hvor det legges hovedvekt på gevinstrealisering og innføring av utprøvd teknologi i større skala.

Brukermedvirkning og pårørendeinvolvering er sentralt for å lykkes med implementering av frihets- og velferdsteknologi som en del av tjenestetilbudet. Brukere, pårørende og medarbeideres tilfredshet med frihets- og velferdsteknologiske løsninger skal sikres ved aktiv involvering i både utvikling og evaluering av løsningene. I denne sammenheng er det behov for å utvikle nye samarbeidsformer, både internt i kommunen og mellom kommunen og andre aktører.

Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi viser hvordan Bærum kommune skal jobbe med frihets- og velferdsteknologi i videreutvikling av kommunale helse- og omsorgstjenester for å kunne levere gode og effektive tjenester til innbyggerne.

Planen viser også hvordan kommunen skal jobbe med å øke forståelse for dette arbeidet blant innbyggere og medarbeidere, for på den måten å støtte opp om en innovasjonskultur der summen av brukerbehov og teknologi utforsker nye muligheter, på vei mot økt kvalitet og effektivitet i tjenestene.

Vurdering

Rådmannen foreslår at *Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019–2022* vedtas og legges til grunn for kommunens videre arbeid med utvikling og bruk av frihets- og velferdsteknologi. Planen gjennomføres innenfor gjeldene økonomiske rammer, og rådmannen rapporterer som del den ordinære økonomirapporteringen løpende for økonomiske gevinster knyttet til bruk av frihets- og velferdsteknologi.

Planen er et grunnlag for videre arbeid med bruk av frihets- og velferdsteknologi som virkemiddel for forebygging, mestring og trygghet og effektivisering.

Vedlegg:

Rådmannens forslag til strategisk plan for frihets og velferdsteknologi 2019-2022 (L)(5803449)

4397693

Behandlingen i møtet 02.04.2019 Eldrerådet**Forslag fremmet av Ragna Berget Jørgensen,**

Saken tas til orientering.

Votering:

Ragna Berget Jørgensens forslag ble enstemmig vedtatt.

Eldrerådet-02.04.2019- 023/19:**Vedtak:**

Saken tas til orientering.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne**Forslag fremmet av Magnar Danielsen, H**

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar saken Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019-2022 til orientering.

Votering:

Forslag fra rådsleder ble enstemmig vedtatt.

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne-01.04.2019- 019/19:**Vedtak:**

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne tar saken Strategisk plan for frihets- og velferdsteknologi 2019-2022 til orientering.

Dato: 02.04.2019 Arkivkode: Gro Sværen Skansen Bilag nr: Grete Syrdal Arkivsak ID: 19/5836 J.post ID: 19/59627

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for barn og unge	09.04.2019	033/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	032/19

Norskopplæring for innvandrerkvinner

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Rådmannen styrker informasjon til deltakere som har rett til gratis norskopplæring og ikke benytter seg av denne, særlig vil informasjonen målrettes til hjemmeværende mødre.
2. Rådmannen vurderer tiltak slik at barna til flyktningene kan tildeles barnehageplass fortløpende gjennom året og sikre raskest mulig oppstart med norskopplæring for nybosatte flyktninger.

SAKEN I KORTE TREKK

I forbindelse med behandling av Handlingsprogrammet 2019-2022 ble det vedtatt å be rådmannen utrede tiltak som leder frem til norskprøve for innvandrerkvinner spesielt, for eksempel «Lær norsk mens du jobber», samt omkostninger ved gratis norskopplæring for hjemmeværende kvinner i kombinasjon med gratis kjernetid i barnehage.

Rådmannen oppfatter vedtaket som at det bør utredes tiltak som norskkurs kombinert med praksis og / eller arbeidstrening for innvandrerkvinner for å øke deres muligheter for deltakelse i arbeidslivet. Kommunen tilbyr i dag en rekke ulike norskkurs i kombinasjon med praksis, mange er bransjerettet og samtlige norskkurs leder frem til en norskprøve. Saken redegjør for eksisterende ordninger og en vurdering av i hvilken grad tiltakene når de hjemmeværende kvinnene.

Tidligere behandling

I kommunestyrets behandling av Rådmannens forslag til Handlingsprogram 2019-2022 ble det fattet

følgende vedtak for Bistand og omsorg:

Punkt 1:

«Det bør etableres norskkurs som kan lede frem til norskprøver for innvandrerkvinner spesielt. Lær norsk mens du jobber kan være et konsept. Forslaget sees i sammenheng med vedtatt forslag nr 5 i BIOM.»

Punkt 5:

«Rådmannen bes vurdere omkostninger ved å ha et parallellprosjekt til gratis kjernetid for minoritetsbarn mellom 3-5 år og gratis norsktimer til hjemmeværende mødre, mens barna er i barnehage.»

Notat 18/76720 [Barnehagedeltakelse for minoritetsspråklige barn](#), fremlagt i Hovedutvalg for barn og unge 17.4.2018, har også relevans for denne redegjørelsen. I notatet orienteres det om at Bærum kommune er tildelt tilskuddsmidler for å rekruttere til gratis barnehageplass for minoritetsspråklige uten barnehageplass og for å øke andelen minoritetsspråklige barn som går i barnehagen. Ekstra tilskuddsmidler er tildelt for en tidsavgrenset periode.

Formål og bakgrunn

Saken svarer ut to tekstvedtak vedtatt av Kommunestyret i forbindelse med behandling av Handlingsprogrammet 2019 – 2022. Vedtakene omhandler norskopplæring og norskprøver for innvandrerkvinner, samt tilbud om gratis norskopplæring for hjemmeværende innvandrerkvinner i kombinasjon med gratis kjernetid i barnehage for minoritetsspråklige barn.

Redegjørelse og vurdering

En rekke tiltak i kommunen bidrar til at kvinner i kvalifiseringstiltak og hjemmeværende kvinner med innvandrerbakgrunn får gratis norskopplæring. Rådmannen vurderer at disse langt på vei møter behovet for at hjemmeværende kvinner med innvandrerbakgrunn har tilgang til norskopplæring. Imidlertid viser erfaringer at noen ikke benytter seg av dette og at det må tilrettelegges for ytterligere informasjon for personer som har rett til gratis opplæring. Oppholdsgrunnlag og bosettingstidspunkt avgjør om kvinnen har rett og/eller plikt til gratis norskopplæring. Dette kan deles inn i følgende hovedgrupper:

- Flyktninger tilbys gratis norskopplæring som del av introduksjonsprogrammet umiddelbart etter bosetting og senest innen 3 måneder
- Familiegjennforente med norske borgere tilbys gratis norskopplæring senest innen 3 måneder etter fremsatt krav (har rett i inntil 5 år)
- Personer som har bodd mer enn 5 år i Norge uten å benytte retten til norskopplæring, mister sine rettigheter og må deretter selv betale for norskopplæring
- Personer har brukt opp sine rettigheter til norskopplæring og må betale selv (rettighetene er oppad begrenset til 3000 timer)
- Personer som kommer fra land som ikke utløser rett til gratis opplæring må betale selv (for eksempel Europa, USA og New Zealand)

Rådmannen ser at noen personer, flest kvinner, ikke benytter seg av sine rettigheter. Rådmannen vil derfor tilrettelegge for ytterligere informasjon til personer med innvandrerbakgrunn som har rett til gratis opplæring. Særsilt styrkes både informasjon og rekruttering av hjemmeværende kvinner med barn, som ikke benyttet sin plikt og rett.

Bosetting og tilflytting til Bærum kommune skjer spredt gjennom året, i noen tilfeller vil familier måtte vente til høsten – ved hovedopptak til barnehage - for å få barnehageplass før mor eller far kan starte på språkopplæring. Introduksjonsdeltagere har kontakt med programrådgiverne og mottar et begrenset tilbud om norsk mens de er i permisjon, men det er ikke fullgodt med full deltagelse i språkkurs. Rådmannen vil vurdere tiltak for tilgang på barnehageplasser for nybosatte flyktninger å sikre raskest mulig oppstart med norskopplæring.

Prosess / medvirkning internt og eksternt

Saksfremstillingen er utarbeidet i samarbeid med Oppvekst – barnehage.

Organisatoriske og økonomiske konsekvenser av beslutningene

Bosettingen av flyktninger og tilflytting av innvandrere skjer spredt gjennom året, mens det er ett årlig hovedopptak til barnehage. Hovedopptak skal sikre at kommunen ivaretar kravet om alle med rett til barnehageplass skal få tilbud. Det er budsjettert for at alle med rett til plass får tilbud. Oppstart i barnehage utenom hovedopptaket gjøres, men forutsetter at noen sier opp (budsjettert) plass. Inntak utenom hovedopptaket foretas i henhold til opptakskriterier slik de fremkommer i vedtekter for kommunale barnehager (barn med lovmessig rett til plass tildeles i forbindelse med hovedopptaket):

Barnehageplass tildeles i følgende rekkefølge:

- 5.1 Barn med nedsatt funksjonsevne og barn med vedtak etter lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven) § 4-12 og § 4-4 annet og fjerde ledd, jf. barnehageloven § 13.
- 5.2 Barn som er skolestartere påfølgende skoleår.
- 5.3 Barn fra familier som har store belastninger på grunn av sykdom hos foresatte eller søsken. Med sykdom forstås i denne sammenheng alvorlig og varig sykdom.
- 5.4 Barn som har foreldre som deltar i Bærum kommunes introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger.
- 5.5 Barn som har søsken med plass i barnehagen. 5.6 Barn av enslig forsørger i arbeid eller under utdanning.
- 5.7 Ved øvrige barn tildeles plass etter barnets alder. Det eldste barnet tildeles plass først. Ved samme fødselsdato tildeles plass ved trekning.

Tilrettelegging for at flere barn av flyktning- og innvandrerkvinner sikres opptak i barnehage raskere kan gjennomføres enten ved at opptakskriterier prioriterer gruppen høyere ved ledige plasser eller/og ved at det holdes ledige plasser i påvente av behov/ved bosetting. Det siste alternativet medfører at det opprettes egne og nye barnehageplasser for målgruppen, barnehageplasser som i perioder kan måtte stå ledige, og betyr en merkostnad for kommunen.

Vurdering

Rådmannen vurderer at de eksisterende tiltak og utviklingsprosjekter i stor grad møter behovet for at hjemmевærende kvinner med innvandrerbakgrunn får tilgang til norskopplæring. Imidlertid vurderer rådmannen at det må tilrettelegges for ytterligere informasjon for deltakere som har rett til gratis opplæring, slik at flere benytter seg av dette. Rådmannen vil fremover ha fokus på informasjon til og rekruttering av personer med innvandrerbakgrunn, særskilt hjemmевærende kvinner med barn, som ikke benytter sin plikt og rett - eller er deltakere i introduksjonsprogram. Rådmannen vil vurdere tiltak slik at barna til flyktningene kan tildeles barnehageplass fortløpende

gjennom året og sikre raskest mulig oppstart med norskopplæring for nybosatte flyktninger.

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Personer med rett og plikt til introduksjonsprogram og/eller norskopplæring

Lov om introduksjonsordning gir rett og plikt til deltakelse i gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Dette gjelder både flyktninger, familiegjennforente og enkelte personer med annen innvandringsbakgrunn. Et mindre antall personer følges opp på annen måte, på bakgrunn av nedsatt funksjonsnivå og helsetilstand.

Nye flyktninger som bosettes i Bærum kommune får vedtak og oppfølging i introduksjonsprogram, normalt i inntil to år, etter særskilt vurdering i inntil tre år. Kommunen skal senest innen tre måneder etter bosettingsdato tilrettelegge for oppstart i program.

Introduksjonsprogrammet er på heldags- og helårsbasis og regulerer permisjon og fravær tett opp til arbeidslivets regler. Gratis norskopplæring inngår som en sentral del av programmet, både som gruppeundervisning i Voksenopplæringscenterets lokaler og ute i språkpraksis på arbeidsplasser.

Plikt og rett til norskopplæring gjelder i tilsammen minimum 550 timer norskopplæring og 50 timer samfunnskunnskap og omfatter personer mellom 16 og 67 år. De som er omfattet av denne ordningen er personer som har fått oppholdstillatelse etter utlendingsloven som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse. Plikten til å gjennomføre norskopplæringen er tre år, mens rettigheten varer i inntil fem år. Dersom vedkommende ikke har fullført plikttimeene etter 3 års fristen og starter opplæringen i sitt 4. år, må personen selv betale for opplæringen inntil de 550 + 50 timeene er fullført. Første bosettingsdato er grunnlaget for vedtaket. Selv om kvinnen føder flere barn i pliktperioden er det samme regelverk som er gjeldende.

Det fremskaffes så snart som mulig barnehageplass til introduksjonsdeltakere med barn. Kvinner i fødselspermisjon får systematisk kontakt med sin programrådgiver under permisjonstiden og det legges til rette for rask oppstart i arbeidsforberedende tiltak og norskopplæring, inkludert barnehageplass for barnet. Voksenopplæringscenteret tilbyr også norskopplæring for kvinner/menn som er i omsorgspermisjon. Dette er et begrenset tilbud hver uke gjennom hele permisjonsperioden, der det er mulig å ta med barnet. På denne måten har personen mulighet til å holde det norske språket ved like i permisjonstiden. En opptelling i mars 2019 viser at det da var 9 kvinner som ventet på tilsagn om barnehageplass og hadde utsatt oppstart (>3 mnd) på introduksjonsprogrammet. Kvinnene hadde til sammen 15 barn i alder 1-5 år, 7 av disse var 1 år. Familiene var bosatt i 5 ulike skolekretser.

Voksenopplæringscenteret henter jevnlig informasjon fra Nasjonalt innvanderregister vedrørende gamle og nye personer med innvanderbakgrunn som har rett og plikt til norskopplæring, men som ikke omfattes og sluses inn ved introduksjonsprogrammet. Dette er personer i alderen 16 til 67 år som har fått:

- oppholdstillatelse etter utlendingsloven som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse,
- kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon,
- begrenset oppholdstillatelse som medlem av barnefamilie i påvente av dokumentert identitet

etter utlendingsloven eller

- begrenset oppholdstillatelse som enslig mindreårig i påvente av dokumentert identitet.

Målsettingen er å rekruttere flest mulig personer i hele målgruppen som har rett til gratis norskopplæring, ikke bare deltakere med rett til introduksjonsprogram. Rent praktisk gjennomføres dette ved at personer i målgruppen som ikke har startet opplæring, mottar skriftlig informasjon fra Voksenopplæringscenteret fire ganger per år om sine rettigheter og plikter. Informasjonen sendes både i lettest utgave, på deltakers eget språk og som formelle informasjonsskriv. Det er også ukentlig åpent for drop-in med informasjon i Voksenopplæringscenterets lokaler i Kunnskapscenteret.

Tall fra 2018 viser at det var totalt 40 nye personer i målgruppen som ikke har tatt ut rettighetene sine, 25 av dem var kvinner.. Deltakere som melder seg på til norskkurs gjør dette digitalt, noen ganger med bistand fra ansatte ved Voksenopplæringscenteret. I registrerings skjemaet etterspørres deltakers tidligere skolegang og eventuell tidligere norskopplæring, men ikke opplysninger om sivil status og eventuelle barn. Det er derfor ukjent om disse kvinnene er hjemmeværende og om de har barn i barnehagealder Før oppstart møter deltakere til en norsktest for å finne frem til riktig klasse og undervisningsnivå. En til to måneder etter oppstart får deltaker tilbud om en samtale med lærer. Her drøftes tidvis deltakers hjemmesituasjon, mens mål for fremtiden, både norskfaglig og videre utdanning/arbeid har hovedfokus. Alle personer i målgruppen som får vedtak om norskopplæring skal ha en individuell plan som beskriver delmål og hovedmål for videre aktivitet i det norske samfunnet.

Samtlige kursdeltakere på Voksenopplæringscenteret kan få tilbud om norskkurs med praksis. Det finnes ulike tilbud, alle tilpasset deltakers skolebakgrunn og norsknivå. Målsettingen med kursene er å gjøre deltakerne klare for å arbeidslivet og gjennomføre norskprøver.

Voksenopplæringscenteret i Bærum er nasjonalt prøvested og gjennomfører 4 norskprøver per år for begge prøveformene.

Dersom innvandreren ikke har rett til gratis opplæring må deltakeren betale for egen opplæring (gjelder primært arbeidsinnvandrere fra Europa, USA og New Zealand). Et ordinært norskkurs med 12 timer per uke koster kr. 17 600 for vårsemesteret 2019. Et ordinært dagkurs på Voksenopplæringscenteret tilbys til ulike tidspunkter i tiden mellom kl. 08.30-16.00. Deltakers skolebakgrunn og språknivå, samt praktisk timeplanlegging av lærerressurser og romfordeling i Kunnskapscenteret bestemmer tidspunktet for kurs. Kursdeltakerne kan få en timeplan med eksempelvis en formiddag og to ettermiddager (frem til kl. 16.00) og er dermed normalt ikke tilpasset «kjernetid» i barnehage. For deltakere med liten eller ingen skolebakgrunn er erfaringen at det er nødvendig med flere semestre med norskopplæring for å oppnå et adekvat språknivå.

Ordning med gratis eller redusert pris på barnehageplasser

Oppvekst barnehage har tilbudt gratis barnehageplasser til et utvalg minoritetsspråklige familier. Dette har vært finansiert via øremerkede midler fra staten og har vært gjeldende for en begrenset periode - fra oktober 2018 til mars 2019. Eneste kriterium for tildeling var at barnet var minoritetsspråklig, mens familiens inntekt ikke ble vurdert som tildelingsgrunn. Det var ca. 64 barn som fikk finansiert plass fra denne potten.

Videre er det 580 familier i Bærum som har redusert barnehagepris basert på samlet årlig familieinntekt, uavhengig om de er minoritetsspråklige eller ikke. Mange av familiene som nevnt i gruppene over faller inn i denne kategorien

Pågående prosjekt for å øke barnehagedeltakelsen for minoritetsspråklige barn

Barnehager av høy kvalitet virker positivt på barnas sosiale kompetanse, språkutvikling og læring. Dette viser seg spesielt positivt for barn fra familier der mor ikke er i lønnet arbeid eller fra familier med lav inntekt. I tillegg viser forskning at barn som har benyttet seg av tilbudet om gratis kjernetid i barnehager gjør det bedre på skolen, særlig minoritetsspråklige barn. Effekten ser også ut til å være større jo lengre barna har gått i barnehagen.

Barnehage kan sees på som en viktig del av utdanningsløpet. Forebygging og helsefremming skjer gjennom virkemidler som er rettet mot hele befolkningen.

Tall fra 15.12.2017 viser at det var 366 minoritetsspråklige barn i Bærum kommune, i alderen 1-5 år, som ikke gikk i barnehage. Dette utgjorde 22 prosent av minoritetsspråklige barn i barnehagealder. Til sammenligning var andelen majoritetsspråklige barn som ikke gikk i barnehage på 3 prosent.

Bærum kommune har søkt og fått tildelt statlige prosjektmidler, herunder tilskudd til å finansiere gratis barnehage for barn med lav barnehagedeltakelse hvor formålet er å øke deltagelse blant denne gruppen. Kommunen har fått tildelt midler på til sammen ca. 4,5 millioner kroner i 2018.

Det er opprettet to stillinger tilknyttet dette prosjektet i barnehageåret 2018/2019 som er kalt barnehagekontakten. En av disse stillingene videreføres i 2019/2020.

NAV og lavinntektsfamilier

Det er ca. 400 familier ved NAV Bærum som til enhver tid mottar sosialhjelp. NAV Bærum anser at det er viktig at alle barn går i barnehage både av hensyn til barnets språkutvikling og for at begge foreldre skal kunne delta i arbeid og aktivitet. NAV har god oversikt over de familiene de er i kontakt med, og det er ytterst få barn som ikke går i barnehage.

For mottakere av økonomisk sosial hjelp, eller for personer som deltar i et av tiltakene til NAV, der bruker har manglende norskkunnskaper og ikke har rettigheter til gratis norskopplæring, sørger NAV for at norskopplæring gjøres tilgjengelig.

Vurderinger knyttet til å nå flere personer i målgruppen med norskopplæring

Rådmannen har vurdert hvordan tjenestene kan komme i kontakt med kvinner som har fått barnehageplass, men for tiden ikke deltar på norskundervisning på Voksenopplæringscenteret. Med bakgrunn i nye personvernregler (GDPR-regelverket) er det ikke anledning til å benytte innhentet informasjon til andre formål enn til det opprinnelige formålet. Eksempelvis kan det ikke anvendes opplysninger fra søknadskjema om barnehageplass til rekruttering av personer til norskopplæring på Voksenopplæringscenteret.

Det er imidlertid flere andre kontaktpunkter som kan være med bidra til å spre informasjon om norskopplæring. Helsestasjonene er en naturlig kontaktarena med alle familier, både når barnet er 1 år, 1,5 år og 2 år. Som en del av oppfølgings samtalen om foreldrerollen kan det være naturlig å forhøre seg om kvinnen har startet med norskopplæring og om de trenger informasjon om tilbudet. På denne måten kan det være mulig å motivere kvinner som har rett til gratis opplæring om å søke ytterligere informasjon om sine rettigheter. Andre kontaktpunkter kan være innvandrersorganisasjoner, gjennom ulike frivillige tiltak, bibliotekene, kvinnenettverk mm. Erfaringsvis har skriftlige oppslag og brosjyrer liten treffsikkerhet, det må derfor legges opp til direkte informasjon til disse kontaktpunktene. Rådmannen vil legge til rette for at denne informasjonen gjøres så tilgjengelig som mulig for disse kvinnene.

Tiltak for rask oppstart og tilgang til gratis norskopplæring i introduksjonsprogrammet

Et kvalitetsmål ved bosetting av flyktninger i Bærum kommune er å sikre rask oppstart i introduksjonsprogrammet. Dette er kommunen forpliktet til å tilby – samt at den nyankomne personen i denne fasen vil ha en særskilt motivasjon for å lære det norske språket. Voksenopplæringscenteret har prioriterte plasser for norskopplæring til deltakere i introduksjonsprogram og har helkontinuerlig opptak gjennom hele året for denne deltakergruppen. Imidlertid har det vist seg å være vanskelig for enkelte flyktninger å starte opp med norskopplæring og heldagskvalifisering i introprogrammet grunnet manglende barnehageplass. I tildelingsarbeidet må tjenesten kombinere at det ordinært er ett opptak til barnehageplass i året, mens flyktningene bosettes jevnt gjennom hele året. I tillegg er det en målsetting om geografisk spredt bosetting. Familieinntekten understøttes ofte av sosialhjelp i denne perioden.

Rådmannen vil vurdere tiltak slik at barna til flyktningene kan tildeles barnehageplass fortløpende gjennom året og sikre foreldre raskest mulig oppstart med norskopplæring.

Kostnader ved å tilby gratis norskopplæring for innvandrerkvinner med barn i barnehage

Hvor mange hjemmeværende kvinner med barn i barnehage som ikke har rett til gratis norskopplæring er høyst usikkert. Under følger derfor et anslag på kostnader med et gitt utgangspunkt i 15 kvinner per år.

Priser egenbetaling for norskkurs:

De ordinære norskkursene til Voksenopplæringscenteret er 12 timer (merket *) per uke i 38 uker i året. Deltakere med vedtak om introduksjonsprogram tilbys 30 timer per uke i 45 uker per år. I tabellen vises en kostnadsoversikt i 2019-tall for både 12 timer per uke og 20 timer per uke. I tillegg følger kurs i samfunnskunnskap og diverse prøver.

Kurstilbud	Antall t/pr uke	Pris vårsemester	Pris høstsemester	Pris per år
Norskopplæring dagtid (38u) 12 timer*	12 timer	17.600	14.700	32.300
Norskopplæring dagtid (38 u) 20 timer	20 timer	29.376	24.480	53.856

Pris for andre kurs og prøver:

Kurs i 50 timer samfunnsfag	7.600
Norskprøve skriftlig	1.070
Norskprøve muntlig	1.070
Prøve i samfunnskunnskap	1.010
Statsborgerprøve	1.010

Norskopplæring 12 timer per uke for 15 kvinner: Kr. 484.950
(+ eventuelt samfunnskunnskap og prøver)

Norskopplæring 20 timer per uke for 15 kvinner: Kr. 809.340
(+ eventuelt samfunnskunnskap og prøver)

Dato: 26.03.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: J.post ID:
 26.03.2019 19/6331 19/66236
 Saksbehandler: Kari Kolbjørnsen Bjerke
 Saksansvarlig: Siv Herikstad

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	01.04.2019	022/19
Hovedutvalg for barn og unge	09.04.2019	026/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	033/19
Hovedutvalg for miljø, idrett og kultur	11.04.2019	027/19
Formannskapet		
Kommunestyret		

SLT årsrapport 2018

Ungdomsrådet-01.04.2019- 022/19

Vedtak:

Ungdomsrådet tok Årsrapport 2018 for Samordning av lokale rus og- kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Årsrapport 2018 for Samordning av lokale rus og- kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) tas til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

SLT er en modell utviklet av det kriminalitetsforebyggende råd (KRÅD), og er implementert i cirka 200 kommuner og bydeler i Norge. Modellen skal sikre et effektivt, forpliktende og koordinert samarbeid på tvers av fag-/etat-/sektor og kommunegrenser i det rus- og kriminalitetsforebyggende arbeidet. Arbeidet skal være kunnskapsbasert og proaktivt. I Bærum kommune retter arbeidet seg mot barn og unge i aldersgruppen 0-23 år, med unntak av området forebygging av ekstremisme. Dette fagområdet har ingen aldersbegrensning. Bærum kommune vedtok i august 2012 å implementere SLT modellen innenfor eksisterende rammer. Bærum kommune har to SLT

koordinatorer som arbeider innen ulike fagområder.

SLT er en trenivås modell med et styrende-, koordinerende- og utførende nivå. SLT forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder. Styret for SLT Bærum er sammensatt av representanter for ordfører og rådmann, samt leder for enhet Vest i Oslo politidistrikt/ stasjonssjef i Bærum, seksjonsleder forebyggende enhet Vest og regionsdirektør i Akershus fylkeskommune. I 2018 ble SLT- styret utvidet med seksjonsleder Oppvekst skole. Regionsdirektør i Akershus fylkeskommune valgte å trekke seg ut av styret. Koordineringsgruppen er underlagt SLT- styret og er satt sammen av kommunale tjenester relevante for målgruppen samt representanter fra politiet og fylkeskommunen. Det utførende nivået består av fire ungdomsteam, samt alle som jobber med barn og unge. I 2018 ble fire ungdomsteam slått sammen til tre ungdomsteam. SLT- koordinatorene er styrets sekretærer og ansvarlig for drift av koordineringsgruppen og ungdomsteamene.

Innsatsområdene for SLT 2018 er delt inn i fire deler med undermål og tiltak knyttet til seg.

Gjøre SLT- modellen kjent og benyttet

- Implementere SLT- strukturen hvor koordineringsgruppe og utførernivå kommuniserer tett og rus- og kriminalitetsutfordringer løftes opp i SLT- systemet
- Gjøre SLT kjent internt i kommunen og eksternt opp mot samarbeidspartnere

Kriminalitetsforebygging

- Forebygge radikalisering og ekstremisme
- Forebygge vold og seksuelle overgrep mot barn og unge
- Forebygge kriminalitet på nett

Rusforebygging

- Forebygge rusbruk blant ungdom

Samarbeid med ungdom og foresatte inn i SLT innsatsområdene

- Følge opp resultater fra Ungdata ungdomsundersøkelsen 2017
- Invitere ungdom til årlig SLT- konferanse
- Danne ekspertpanel på ulike tema/invitere ungdom med på utforming av konkrete tiltak
- Delta jevnlig på møter i Ungdomsrådet

Utfordringsbildet i Bærum for 2018, basert på innspill fra politiet, viser at det også fortsatt er viktig å ta tak i utfordringer rundt rus, grenseløs seksuell atferd og utenforskap blant ungdom. Dette samsvarer med oppsatte innsatsområder for SLT i 2019.

Politiet melder at de største utfordringene i 2018 har vært:

- rus
- tyveri i form av «mindre tyveri fra butikk»
- sedelighet (inkludert deling av bilder som seksualiserer jevnaldrende, altså barn under 18 år)
- vold (nedgang fra 2017, men kan alltid være mørketall)
- bekymringer for enkeltindivider knyttet til eksempelvis radikalisering og voldelig ekstremisme

Tidligere behandling

Det utarbeides årlig en rapport for SLT- arbeidet.

Intern prosess og ekstern medvirkning

Styret og koordineringsgruppen i SLT har bidratt til å utarbeide årsrapporten. Ungdomsteamene har blitt bedt om å komme med innspill. Rapporten har vært til behandling i SLT- styret.

Konsekvenser av beslutningene

SLT ble etablert innenfor eksisterende økonomiske rammer i 2013. Kommunen har mottatt tilskudd til etablering av modellen, en million over en femårsperiode, fra Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging. Fra og med 2018 driftes SLT av interne ressurser. Prosjekter, konferanser og kompetanseheving er i hovedsak finansiert gjennom eksterne tilskudd- og støtteordninger.

Vedlegg:

SLT årsrapport 2018

4397818

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Ungdomsrådet**Votering:**

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Ungdomsrådet-01.04.2019- 022/19:**Vedtak:**

Ungdomsrådet tok Årsrapport 2018 for Samordning av lokale rus og- kriminalitetsforebyggende tiltak (SLT) til orientering.

Dato: 26.03.2019 Arkivkode: Bilag nr: Arkivsak ID: J.post ID:
26.03.2019 18/30381 19/63574
Saksbehandler: Petter Moen
Saksansvarlig: Erik Førland

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Ungdomsrådet	01.04.2019	019/19
Hovedutvalg for barn og unge	09.04.2019	032/19
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	034/19

It takes a village to raise a child

Ungdomsrådet-01.04.2019- 019/19

Vedtak:

Ungdomsrådet tok saken til orientering.

Rådmannens forslag til vedtak:

Sak om «It takes a village to raise a child» til orientering.

SAKEN I KORTE TREKK

Hovedutvalg for barn og unge fattet i møte 14.11.2017 følgende HP-vedtak: *«Rådmannen bes komme tilbake med en sak som ser på hvilke muligheter vi har, og hvordan vi kan videreutvikle et godt skole/hjem arbeid på alle våre skoler under paraplyen «It takes a village to raise a child».*

Rådmannen vil i denne saken redegjøre for arbeid og innsatser i kommunen som kan relateres til vedtaket, samt skissere det videre arbeidet på området. Arbeidet det vises til utføres av ulike kommunale tjenester, inkludert områderettet innsats, og frivillig sektor.

Rådmannen svarer i denne saken også ut punkt tre i vedtakene til Hovedutvalg barn og unge (sak 04/18) og Hovedutvalg Bistand og omsorg (sak 04/18) i sak Ensomhet som en folkehelseutfordring: *Rådmannen kommer tilbake med en sak som omhandler områderettet innsats og tiltak for å forhindre utenforskap og fremme sosial integrering.*

«It takes a village to raise a child» har budskap i seg om inkludering, innsats av og for fellesskapet i omgivelsene, altså om områderettet innsats og tiltak for å forhindre utenforskap og fremme sosial

integrering.

Tidligere behandling

[Ensomhet som folkehelseutfordring](#), behandlet i Hovedutvalg barn og unge som sak 4/18 og Hovedutvalg for Bistand og omsorg som sak 4/18.

Redegjørelse

BAUNs vedtak henspiller til et kjent afrikansk ordtak som understreker samfunnets ansvar for at barn og unge skal få de beste utviklingsmuligheter. I Norge vil det være kommunene som i overført betydning vil være samfunnets landsbyer. En landsbys ansvar for barn og unge starter fra et barn er født, og før det. Internasjonale og norske studier viser at barn og unges livsjanser og fremtidsmuligheter påvirkes av nabolaget de vokser opp i.

Selve grunntanken i ordtaket «*It takes a village to raise a child*» handler om at det trengs et helt fellesskap av forskjellige mennesker som samhandler med barn, for at et barn kan hente erfaringer og utvikle seg i et mangfoldig og trygt miljø. Denne helhetstenkingen oversatt til en kommunal kontekst innebærer at man ikke kan avgrense til kun å se på de tiltakene som er rettet mot barn og unge. Man må også se på de innsatsene som handler om omgivelsens evne og kapasitet til å være de gode samhandlende aktørene som ethvert barn ifølge ordtaket er avhengig av.

I tillegg til omgivelsens betydning, har hvert barn sin unike og personlige «håndbagasje» av personlighetstrekk, evner, kunnskaper, følelser, relasjoner etc. Ensomhet er et fenomen som kan være vanskelig å sette ord på, men det er enighet om at ensomhet er en subjektiv, allmenmenneskelig og antakelig universell følelse som de fleste har kjent på av og til.

Uønsket ensomhet er en vond følelse som skyldes at det ikke er samsvar mellom de relasjonene man har og de man ønsker seg. I spesielle perioder av barne- og ungdomstiden er man ekstra sårbar for ensomhet, fordi mangel på venner, sosial aksept og tilhørighet vil kunne skade både selvfølelse, identitetsdannelse og utvikling. I hele barne- og ungdomstiden er det sosiale livet i endring. Å si at man er ensom er tabubelagt. Det vil være å innrømme at man er upopulær, og forbindes med skam og nederlag. Motsatt vil sosiale nettverk kunne bidra til sosial støtte. Gjennom nettverkene får vi kjærlighet og omsorg, blir verdsatt og tilhører et fellesskap med gjensidige forpliktelser. Dette har betydning for å utvikle god fysisk og psykisk helse.

Når kommunen skal satse helhetlig må det derfor legges en bred helhetsforståelse til grunn for all innsats. «*It takes a village to raise a child*» har mye av samme budskap i seg som kommunens visjon, «*Sammen for fremtiden, mangfold – raushet - bærekraft*».

Kommunens overordnede mål er å være med på å bygge et robust fundament for livskompetanse og livsmestring for barn og unge. Kommunens tjenester som helsestasjon/helsetjenester barn og unge, barnehager, skoler, kulturskole, barne- og ungdomstjenester med flere skal gi hjelp til utvikling av språk, kunnskaper, ferdigheter, tenkning, problemløsning, sosial inkludering og mestring, atferd, følelsesliv, karakterutvikling etc.

Ut over de kommunens tjenester, har kommunen også en rekke innsatser som nettopp har som formål å sikre en helhetlig tilnærming, øke mulighet for deltakelse i lokalsamfunnet og/eller styrke omgivelsene slik at de kan være de støttende ressurser i landsbyen som barnet trenger. Nedenfor nevnes kort noen av tiltakene og aktivitetene innenfor:

1. Helsestasjon
2. Barnehager og skoler
3. Områderettet innsats
4. SLT – Samordning av lokal rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak
5. Fritid
6. Frivillighet som er særlig relevante med hensyn til vedtakene.

Tiltakene er mer fylldig redegjort for i del 2: **Mer om saken.**

1. Helsestasjon

I Bærum får alle barn tilbud om regelmessig konsultasjon på helsestasjon. Tilbudet i helsestasjon følger standardisert program i henhold til anbefaling fra Helsedirektoratet. Målet med programmet er å bidra til at foreldre opplever mestring i foreldrerollen, bidra til godt samspill mellom foreldre og barn, fremme fysisk, psykisk og sosial utvikling hos sped- og småbarn, forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt, avdekke fysisk og psykisk utviklingsavvik tidlig, og å bidra til at barn får oppfølging og henvises videre ved behov. Gjennom helsestasjon etableres sosiale nettverk, blant annet barselgrupper.

2. Barnehager og skoler

Noen innsatser i barnehager og skoler som bidrar til at kommunen lever opp til intensjonen «*It takes a village to raise a child*» i hovedutvalgets vedtak:

- *Språkferdigheter*: I barnehagene satses det kontinuerlig på barns språkutvikling, hvor særlig Språksenteret har en viktig rolle.
- *Overgang barnehage/skole*: Det er utarbeidet nye rutiner for å sikre gode overganger mellom barnehage, barneskole og ungdomsskole «*Helhetlig opplæringsløp*»
- *Inkludering som valgfag i skolen*: Ung inkludering er et valgfag i skolen som har til hensikt å skape nye møteplasser mellom ungdom med flyktningbakgrunn og norsk ungdom.
- *Skolehelsetjenesten* skal ha et systemrettet samarbeid med skolen, samtidig som tjenesten bør ha oversikt over elevenes helsetilstand, bidra i undervisning i grupper eller klasser.
- *Læringsmiljøprosjektet*: Et styrket samarbeid mellom barnehage, skole og PPT for å jobbe systematisk og helhetlig rundt barns læringsmiljø.
- *Robustprosjektet*: Robustprosjektet skal motvirke stress og press ved å styrke elevenes sosiale og emosjonelle kompetanse og deres evne til å håndtere de utfordringene de møter i oppveksten.
- *Tverrfaglig samarbeid* med andre tjenester.
- *Foreldresamarbeid*.

3. Områderettet innsats

Hovedmålene med kommunens områderettede innsats er å redusere ulikhet, skape gode bomiljøer samt forebygge ensomhet og utenforskap. Gjennom iverksettelse og pilotering av ulike helsefremmende og forebyggende tiltak vil man få kunnskap om målrettede og virksomme tiltak, som kan ha overføringsverdi til hele kommunen.

Språkutvikling og språktrening kan øke mulighetene for deltakelse og inkludering i lokalmiljøet samt legge til rette for foreldres oppfølging av barnas skolegang. Noen eksempler på tiltak som er iverksatt gjennom områderettet innsats er:

- *Mat og prat*: Språkkafé og sosialt samvær
- *Sang og språk for de minste*: Samarbeid med musikkpedagog for å styrke språkferdighetene

hos de minste barna.

- *Fysisk aktivitet i SFO*: Samarbeid med idrettslag for å øke interessen for fysisk aktivitet
- *Folkehelsesatsing*: I samarbeid med Smaksverkstedet testes det ut om man kan få økt bevissthet rundt kosthold og matlaging på ungdomsskoletrinnet.
- *Språkgrupper på bibliotek og ved seniorsentre*: Tilbudet ved biblioteket er et åpent tilbud for alle som ønsker å trene på å snakke norsk. Tilbudet ved seniorsenteret retter seg i særlig grad mot arbeidsledige mødre/fedre og har som mål å knytte deltakerne nærmere arbeidslivet.
- *Språkløftet*: Biblioteket skaffer til veie bøker på ulike språk som lånes fritt ut til minoritetsspråkelig foreldre i barnehage.
- *Fysisk aktivitet*: I samarbeid mellom NAV, seniorsenteret på Rykkinn og fysioterapitjenesten i kommunen er det igangsatt trimgrupper for seniorer og kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn.
- *Læringsmiljøprosjektet/ Oppvekstmiljøprosjektet*. Hvert år er det nye skoler med tilhørende barnehager som blir implementert i denne omfattende satsingen på et inkluderende oppvekstmiljø hvor foreldre og lokalmiljø er viktige suksessfaktorer.

4. SLT – Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak

SLT modellen bygger på en tverrfaglig og tverrsektoriell organisering og sikrer samhandling på tvers av programområder og i samarbeid med foresatte, trossamfunn, frivillighet, samt eksterne samarbeidspartnere som blant annet politi som jobber opp mot barn og unge. Modellen skal bidra til at både unge som faller utenfor får bistand, men også for at kommunens barn og unge generelt skal ha trygge, gode og inkluderende oppvekstvilkår. Bærum kommune har flere tiltak som skal sikre samarbeid og inkludering i lokalsamfunnene. Kommunen ved SLT har etablert et dialogforum med formål om å styrke samarbeidet på tvers av de frivillige organisasjonene og trossamfunnene. I tillegg, for å sikre at personer som er nye i Bærum blir tatt imot på en god og inkluderende måte skal det prøves ut en ordning med faddere, med tilknytning til skolene, for familier som er nye i kommunen. Målet er å styrke inkludering i lokalmiljøet.

5. Fritid

Bærum kommune ønsker at alle skal ha samme valgmulighet til å delta i organiserte fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi. For å bidra til dette, satses det på følgende tiltak for barn og unge i familier med vedvarende lavinntekt:

- Fritidsstipend
- Støtte gjennom NAV
- Tett samarbeid med fritidsorganisasjonene for å sikre et spleiselag

6. Frivilligheten

For å løse fremtidens utfordringer når det gjelder omsorg, integrering og utvikling av gode lokalsamfunn vil vi være avhengige av frivillig innsats og sosialt entreprenørskap i enda sterkere grad enn i dag. Det er i krysningpunktet mellom kommune og innbyggere at det skjer noe. Det er når vi gjør ting sammen at vi får ting til å skje. Å ha en god dialog med lag, foreninger og innbyggere er derfor viktig. Kommunens samarbeid med frivillige og næringsliv er viktig i denne sammenheng.

Fremtid og veien videre

Bærum kommune har et mangfold av innsatser, tjenester og tiltak rettet mot befolkningen. Kommunen har igangsatt prosjektet Sammen for velferd for å skape et mer oversiktlig og tilgjengelig tjenestetilbud for innbyggere med bistandsbehov, og for å sikre at tjenestene dekker faktiske behov nå og i fremtiden. Det er satt følgende delmål for prosjektet:

- Samordne tjenestetilbud og sørge for bedre sammenhenger mellom tilbudene
- Utvikle, videreføre og videreutvikle tilbud og arbeidsmodeller som har dokumenterbar effekt
- Jobbe mer i direkte kontakt med bruker og involvere hele familien
- Sørge for riktig dimensjonering med tanke på nåtidens og fremtidens behov
- Prioritere ressurser tidlig i barnets liv, og tidlig i et sykdomsforløp for eldre
- Utsette og redusere behov, utvikle resultatmål og kvalitetsmål

I arbeidet fremover vil det vektlegges å styrke innsatsen som handler om å legge til rette for økt inkludering gjennom ulike sosiale nettverk. Et kjennetegn for velfungerende lokalsamfunn er det mangfoldet av sosiale nettverk som utgjør den «landsbyen» innbyggerne er en del av. Både sosiale nettverk med jevnaldrende og sosiale nettverk på tvers av aldersgrupper er viktige i et lokalsamfunn. Sosiale nettverk på tvers av alder kan ha en forebyggende effekt ved at de kan representere en form for positiv sosial kontroll, men også gi kunnskap og innsikt som grunnlag for felles innsats.

Det er særlig tre forhold som påvirker mulighetene for deltakelse i sosiale nettverk, språk, økonomi og isolasjon/segregering.

Noen viktige innsatsområder i det videre arbeidet:

- Få alle med, rekruttere til barnehageplass og arbeide for at alle gjennomfører utdanningsløpet.
- Arbeidet for å styrke foreldreutvalg i barnehage og skole som den viktige ressurs dette kan være for barn og unge, men også for barnas familier.
- *Oppfølging av skolearbeid:* Styrke foreldrene der det er behov for det, slik at de kan følge opp barnas skolearbeid. Her kan man se på om erfaringer fra Dønski, hvor Marie Plahtes kontakt med foreldre har gitt resultater for gjennomføring av videregående skole.
- *Språk som brobygger inn til fritidssektoren og sosiale nettverk:* Deltakelse i fritidsaktiviteter er en viktig inngangsport til sosiale nettverk for barn og unge. Ved å ytterligere satse på å øke norskerferdigheter hos foreldre, vil forutsetningene for å kunne følge opp barnas fritidsaktiviteter styrkes samt at foreldrene selv vil få en inngangsbillett til lokalsamfunnets sosiale nettverk.

Rådmannen vurderer at det videre arbeidet med innsats og tiltak som bidrar til ytterligere realisering av hovedtanken bak «*It takes a village to raise a child*» vil ivaretas innenfor kommunens generelle forebyggende tjenester, gjennom satsningen Sammen for velferd, områdesatsningene og gjennom de øvrige prosjekter og tiltak som er omtalt i denne saken.

DEL 2 – MER OM SAKEN:

Bakgrunn

Selve grunntanken i ordtaket «*It takes a village to raise a child*» handler om at det trengs et helt fellesskap av forskjellige mennesker som samhandler med barn, for at et barn kan hente erfaringer og utvikle seg i et mangfoldig og trygt miljø. En landsbys ansvar for barn og unge starter fra et barn er født, og før det. Helhetstenkningen innebærer at man ikke kan avgrense til kun å se på de tiltakene som er rettet mot barn og unge. Man må også se på de innsatsene som handler om omgivelsens evne og kapasitet til å være de gode samhandlende aktørene som ethvert barn ifølge

ordtaket er avhengig av.

I Norge vil det være kommunene som i overført betydning vil være samfunnets landsbyer. Bærum kommune er allerede i gang med mye godt arbeid for å utvikle «landsbyen» og skape gode oppvekstmuligheter for hvert eneste barn og hver eneste ungdom som bor i kommunen. Ved siden av kommunens egne tiltak og tjenester er det også av avgjørende betydning å videreutvikle det samarbeidet som er etablert med frivillige aktører. Punktene i dette kapittelet vil gi en oversikt over noe av det arbeidet som er iverksatt/pågående og som kan relateres til vedtaket.

1. Helsestasjon

I Bærum får alle barn tilbud om regelmessig konsultasjon på helsestasjon. Tilbudet i helsestasjon følger standardisert program i henhold til anbefaling fra Helsedirektoratet. Målet med programmet er å bidra til at foreldre opplever mestring i foreldrerollen, bidra til godt samspill mellom foreldre og barn, fremme fysisk, psykisk og sosial utvikling hos spes- og småbarn, forebygge, avverge og avdekke vold, overgrep og omsorgssvikt, avdekke fysisk og psykisk utviklingsavvik tidlig, og å bidra til at barn får oppfølging og henvises videre ved behov. Gjennom helsestasjon etableres sosiale nettverk, barselgrupper blant annet.

Helsestasjonen samarbeider med barnehager, og dette samarbeidet utvikles fortløpende. I samarbeid med barnehage og skole gjennomføres det nå et folkehelseprosjekt i Rykkinn. Det skal samarbeides om å utvikle foreldresamarbeidet i barnehage og skole.

2. Barnehager og skoler

Barnehage og skole har en unik posisjon til å kunne bidra til barn og unges utvikling, for dit kommer elevene hver dag over mange år. Barnehage og skolen har også en plikt til å gi alle elever et miljø som fremmer helse, trivsel og læring. Voksne i barnehage og skole som møter barna/de unge hver dag, er sentrale i dette arbeidet. Hvilke tiltak fremmes som effektfulle for helse og trivsel for ensomme elever?

Innsatser i barnehage

Bærum kommunes barnehagemelding vektlegger barnehagen som helsefremmende og forebyggende arena:

«Gode erfaringer gjennom trygge relasjoner styrker barnas selvbilde. Økt trivsel bidrar til positiv utvikling. Å arbeide med relasjonene mellom voksne og barn, og barna imellom, er sentralt for å kunne gi barna utviklingsmulighet i et trygt og inkluderende barnehagemiljø».

Kvalitetsplan for barnehagen 2015 – 2018 som ble utarbeidet på bakgrunn av barnehagemeldingen har et satsingsområde *Arbeid mot mobbing* og kvalitetsplanen har også fokus på foreldresamarbeid. I barnehagens kvalitetsplan gjeldende fra 2019 er et satsingsområde *Livsmestring* og hvor et sentralt tema for arbeidet er at barna har et trygt og inkluderende oppvekstmiljø. I kvalitetsplanen er også kommunikasjon og språk satsingsområde og kommunen har også et språksenter som bidrar til å styrke språkmiljøene i barnehagene.

Overgangen mellom barnehage og skole

Bærum har etablert gode overgangsrutiner mellom barnehage og skole, for å sikre kontinuitet og forutsigbarhet for barna. Overgangsrutinene er utarbeidet på bakgrunn av eksisterende praksis i Bærum, og har blitt utarbeidet gjennom en bred involvering av styrere og avdelingsledere for 1.

trinn/SFO. Rutinene skal ta hensyn til barnas individuelle behov for tilrettelegging i overgangen og ta utgangspunkt i barnas interesser. Alle barnehager og skoler/SFO skal ha felles «grenseobjekter», som er noe som barna vil kjenne igjen fra barnehagen når de begynner på skolen/SFO.

Innsatser i skolen

HEMIL-rapporten «Sammenhengen mellom psykisk helse, skolemiljø, skoletrivsel og skoleprestasjoner», konkluderer med at det er viktig at skolen legger til rette for tiltak som fremmer både livstilfredshet og skoletrivsel og at det bør være tiltak som retter seg både mot hele elevgruppen og mot elever som trenger det spesielt (Samdal, 2009). Da er det viktig å avdekke hvilke faktorer som er viktig for helsen. Ofte vil de samme faktorene som kan virke forebyggende, være de som skaper helse, trivsel og livskvalitet (Major, et al. 2011) De viktigste indikatorene for god psykisk helse hos voksne er:

- en sterk identitet
- sterke sosiale bånd
- god selvfølelse

Utviklingen i barne- og ungdomsårene er avgjørende for om dette blir en realitet.

De barn og unge som er mest sårbare for å bli ensomme, er de engstelige og beskjedne barna (Halvorsen 2008, Lasgaard and Elklit 2009, Lund 2012, Vanhalst 2012), men barn med utagerende atferd kan også være i faresonen.

Høsten 2015 tilbød Østerås ungdomsskole valgfaget «Innsats for andre» (IFA) for første gang. Da prosjektet startet opp jobbet elevene med eldre eller barn, men noen ønsket å gjøre en innsats for flyktninger. Det ble derfor inngått et vellykket samarbeid med innføringsklassen ved Hauger skole i januar 2016, og ideen om å jobbe med inkludering gjennom obligatoriske valgfag var blitt en realitet. Prosjektet er særlig viktig da flere elever med flyktningebakgrunn har vansker med å få norske venner og å lære språket. Gjennom valgfaget «Innsats for andre» møter minoritetsspråklige elever norske ungdommer på egen alder, som kan introdusere dem til norsk ungdomskultur.

ROBUST-prosjektet i bærumsskolen har til hensikt å styrke elevenes evne til å håndtere de utfordringene de kan møte i oppveksten. Målsettingen er å øke deres sosiale og emosjonelle kompetanse, samt å øke elevenes motivasjon for skolearbeidet. Undervisningsopplegget er kalt ROBUST og er utviklet av Læringsmiljøsentret og Handelshøgskolen ved Universitetet i Stavanger.

ROBUST-prosjektet vil bli evaluert av forskere ved de nevnte institusjoner. Det er viktig å få mer kunnskap om hvordan et slikt undervisningsopplegg virker inn på norske ungdomsskoleelevers motivasjon for skolen og evne til å takle utfordringer de møter. Internasjonal forskning tyder på at slike tiltak har flere positive effekter, men det trengs mer forskning som er gyldig for norske elever som begynner på ungdomsskolen. Forskningsprosjektet ledes av professorene Mari Rege og Edvin Bru.

Læringsmiljøprosjekt barnehage skole

Hovedmålet med prosjektet er å sikre gode og trygge barnehage- og skolemiljøer uten mobbing og andre krenkelser. Kommunen skal tenke helhetlig i arbeidet med tidlig innsats, og både barnehage, skole og PPT skal kunne tenke tidlig innsats og se på helheten barnehage - skole i sitt arbeid med krenkelser og mobbing. For å utvikle skolens og barnehagens læringsmiljø, jobbes det med følgende områder:

- Kartlegge barnas/ungdommenes læringsmiljø og sette inn forskningsbaserte tiltak for økt

- trivsel, inkludering og stopping av krenkelser og mobbing
- Gode relasjoner (mellom voksne og mellom voksne og barn)
- Skole/barnehage hjem samarbeid
- God voksenledelse/klasseledelse
- Utvikle robusthet gjennom blant annet sosial kompetanse, problemløsning og stressmestring

3. Områderettet innsats

Hovedmålene med kommunens områderettede innsats er å redusere ulikhet, skape gode bomiljøer samt forebygge ensomhet og utenforskap. Gjennom iverksettelse og pilotering av ulike helsefremmende og forebyggende tiltak vil man få kunnskap om målrettede og virksomme tiltak, som kan ha overføringsverdi til hele kommunen.

Det arbeides med områderettet innsats og nærmiljøutvikling spesielt i områdene Rykkinn, Fornebu, Emma Hjorth og Skytterdalen. Et systematisk arbeid med å forebygge utenforskap og fremme sosial integrering skal videreføres, innen rammen av områdesatsningen.

- Innsatsen for å skape stabile boforhold, og inkluderende nærmiljøer styrkes.
- Støtteordninger for deltakelse i sosial aktiviteter styrkes, og utvides med tidlig innsats i barnehage.
- Områderettet innsats vil vektlegge medvirkning og bidrag fra barn og unge og deres familier i utviklingen av inkluderende og helsefremmende nærmiljøer.

Noen eksempler:

Emma Hjort

I arbeidet med, blant annet å utvikle en felles tiltakspakke for å sikre god språkopplæring og foreldreveiledning for barn og foreldre på Emma Hjorth ble det i april 2017 igangsatt en områdesatsing på Emma Hjorth. Det skulle utarbeides et foreløpig kunnskapsgrunnlag ved å tegne et utfordringsbilde av barn og unges oppvekstvilkår, nærmiljø og generelle levekår for befolkningen i området.

Det ble vurdert til å være behov for å legge til rette for økt grad av organiserte aktiviteter for barn og unge, og å tenke forebyggende mht. til barn og unges helse, språkutvikling og trivsel i nærmiljøet.

På samme tid ble det utlyst kommunale innovasjonsmidler. Områdesatsingen søkte, og fikk 260 000 kroner til å prøve ut tiltak, knyttet til funn i kunnskapskartleggingen. Tiltakene som beskrives under har planlagt varighet på ett til to år (2018). De skal vurderes og evalueres fortløpende for å gjøre nødvendige justeringer og tilpasninger i forhold til behov og rammer.

Tiltak som prøves ut:

- **Mat & prat** er et språkkafe tilbud og tilbys hele befolkning på Emma Hjorth i Emma kafes lokaler. Etablere språkkafe/forum/møteplass i Emma kafes lokaler.
- **Sang og språk** for de minste i samarbeid med profesjonell musikkpedagog. Språk og sang i barnehagen i den hensikt å styrke de norskspråklige ferdighetene hos de aller minste barna, slik at overgangen mellom barnehage og skole blir så god som mulig. Dette er et samarbeid mellom musikkpedagog Bente Bogen og Bærum kommune, og foregår i Emma Hjorth barnehage. Tiltaket gjennomføres blant ett- og to åringene fordelt på to grupper.
- **Fysisk aktivitet** for 2.-4. trinn(SFO) og 5. trinn i samarbeid med Sandvika Basket. Skolebasket

på Emma Hjorth skole er et samarbeid mellom Inklusiv-Inkludering gjennom idrett, Sandvika basket og Bærum kommune. Hensikten er å skape økt interesse for fysisk aktivitet blant barn og unge.

- **Folkehelsesatsing** med vekt på kosthold og matlaging i samarbeid med Smaksverkstedet og Bærum kommune på Vøyenenga ungdomsskole.

Selv om det er tidlig i prosessene, kan man allerede nå se noen resultater av tiltakene. Språkkafeen har samlet lokalbefolkningen i alle aldre og fra flere nasjoner. Språk & musikk opplegget i barnehagen viser at sang, musikk og språk gir både språklig utvikling, trivsel og en kulturell plattform, særlig for barn uten norskspråklig bakgrunn. Forsøket med basket i SFO og for 5. trinnslevene har samlet opp imot 60 elever, og nå har skolen fått det til slik at Sandvika basket har faste treningskvelder. Flere barn har allerede meldt seg inn i klubben. Fritidsstipend blir tildelt etter behov. Videre har Norges Basketballforbund gjort Emma Hjorth piloten til en nasjonal pilot på inkludering gjennom idrett. Satsingen på mat på Vøyenenga ungdomsskole hadde en noe forsiktig start, men nå fortelles det om stor popularitet for tilbudet, og fra januar 2019 gis også tilbudet til Emma Hjorth skole.

Rykkinn

I et landsbyperspektiv er det de voksne, det vil si foreldregenerasjonen – og «besteforeldrene», som er majoriteten. De er normgiverne og har spesielt ansvaret for oppfølging av de yngre. I dette «landsby-perspektivet» er det grunnleggende at tiltak ikke tar ansvaret fra foreldrene, men legger til rette for at de kan ta det.

For å få til dette er det nødvendig å tenke bredere enn tiltak kun rettet direkte mot barn og unge. Brobyggende tiltak for å øke foreldre- og besteforeldres deltakelse i samfunnet vil både gavne og fremme integrering, også for den yngre generasjon.

Nedenfor vises en skjematisk oppstilling av innsatser, tiltak og temaer, hvor ulike faglige kulturer og tilnærminger skal samarbeide i et komplekst begrepsfelt, hvor «sannheten» sjelden er klar og entydig, men snarere uttrykkes i mangfold.

«Universell» Behovsorientert	«Landsbyen» (Rykkinn) Løsningsorientert	«Målgrupper» Problemorientert
Bibliotek	Språkkafe ¹	Ensomhet/isolasjon
Skole	Barnehagebibliotek ²	- Uten familie/nettverk
Barnehage	Språkgrupper ³	- I familien
Helsetjenester	Trimgrupper	- I etniske grupper
Seniorsenter	Ensomhetsprosjekt	
Frivillighetssentral		
	Fritidsklubb	Språk
	Sommerjobbprosjekt	Oppfølging av egne barn
	Leksehjelp	- <u>Barselsgrupper</u>
	Utstyrsboden (under planlegging)	- Skole/lekser
		- <u>Idrett/org.fritid</u>
		- barnehageplasser
	Idrettslag	Økonomi
	Vel/borettslag	Oppfølging av egne barn
	Ulike organisasjoner	- Bursdager
	Menighet(er)	- Idrett
		- Turer/ferie

Å ha

tilstrekkelige ferdigheter i norsk er en viktig inngangsport til deltakelse i sosialt liv og samfunnet for øvrig, og en viktig forutsetning for foreldre til å kunne følge opp barnas skolegang. Ut over de allmenne ordningene og tiltakene i NAV og Voksenopplæringen, er det etablert en rekke ytterligere tiltak i området Rykkinn/Belset som bidrar til styrking av norskferdigheter:

Språkkafeen er et tilbud hver tirsdag ved Bærum bibliotek avdeling Rykkinn og er åpent for alle som vil trene på å snakke norsk. Her kan deltakere som måtte ønske det også øve på enkle skriveoppgaver. Tilbudet drives av to bibliotekarer pluss frivillige språkverter (pensjonerte pedagoger). Tiltaket drives som uforpliktende dropin og deltakerantallet er derfor varierende – med mellom seks til 15 deltakere.

Tiltak i språkarbeidet i Belset barnehage går ut på at biblioteket skaffer til veie bøker på forskjellige språk som deponeres til fritt utlån til foreldrene i regi av barnehagen.

Språkgruppene eller språkaféen startet opp i 2016 for arbeidsledige mødre/fedre med mange barn ved seniorsenteret på Rykkinn. Målsettingene med etablering av språkgruppene var å øke norskferdighetene slik at brukerne kommer nærmere arbeidsmarkedet. Mange av brukerne ved seniorsentrene har mye å bidra med som ressurspersoner. Selve språktreningen foregår to ganger i uken á to timer og i etterkant kan deltakerne gå tur med en senior for å praktisere og samtale på norsk. Deltakere som har vært med på tiltaket har evaluert det som positivt. I tillegg til økte norskkunnskaper har tiltaket har flere positive ringvirkninger. Det er både et sosialt tilbud som bringer mennesker sammen og blir kjent på tvers av kulturer, samtidig som økte norskferdigheter bidrar til at foreldrene har større forutsetninger for å forstå hva som blir sagt på foreldresamtaler. Dette er viktig for oppfølging av barna, og deres deltakelse og tilknytning til det norske samfunnet. Nå er dette tiltaket flyttet til Sandvika.

Etter de positive erfaringene med språkkaféen er samarbeidet med seniorer utvidet. NAV Bærum har gått sammen med seniorsenteret på Rykkinn og med fysioterapitjenesten i kommunen og igangsatt trimgrupper. Deltakere er kvinnelige seniorer og kvinner med etnisk minoritetsbakgrunn. Målsettingen med tiltaket er å senke terskelen for deltakelse i helsefremmende aktiviteter og inkludering i sosiale fellesskap. Tiltaket startet opp høsten 2016.

Skytterdalen

Med målsetting om å bedre boforholdene i to kommunale blokker i Skytterdalen ble det i 2017 igangsatt et prosjekt for at kommunen i samarbeid med innbyggerne skulle arbeide for å bedre bo- og oppvekstmiljøet i Skytterdalen. Politikere og ansatte i barnehagen i området er direkte involvert i arbeidet. Tiltak som har blitt satt inn er bl.a. etablering av lekeplass for barna tilhørende de kommunale blokkene, ny utforming og opparbeiding av uteområder, beskjæring av grønt og friluftsområdet, juletretenning, 17 mai feiring, dugnader, beboerfest, forslagskasse til nye tiltak fra beboerne, nye postkasser og ringeklokker, fjerning av tagging og mose. Det er gjennomført beboerundersøkelse om hvordan det er å bo i de kommunale boligene. Det er ansatt en miljøvaktmester som skal bidra til å skape trivsel og det er opprettet et gårdstyre og et innbyggerutvalg.

Gårdstyret som består av engasjerte beboere i de kommunale blokkene utaler seg på vegne av fellesskapet og spiller inn ønsker og behov til kommunen for at bo – og utemiljø skal bli bedre for de som bor der. En ansatt fra kommunen er med i gårdstyre.

Innbyggerutvalget består av 4 politikere, innbyggere fra ulike adresser i Skytterdalen (inklusive de kommunale blokkene), styrer fra barnehagen i Skytterdalen, og 2 kommunalt ansatte. Dette utvalget er et rådgivende organ og ser på Skytterdalen i sin helhet for å løfte området til å bli et bedre sted å bo.

Fornebu

I Strategi for utvikling av fornebusamfunnet foreslår rådmannen at kommunen frem til 2020 skal legge vekt på at det arbeides med løsninger på behov som gjelder:

- Fornebutårnet sentrumsområde – ny kunnskap og gammel klokskap
- Ung fritid – sammen med ungdommen
- Oksenøya senter – et sted der folk møtes
- Klimaklok delingsøkonomi – skape engasjement og vilje
- Digital samhandling – nå ut og kommunisere med mange
- Byliv mens vi venter på byen – bygge relasjoner mellom folk
- Midlertidig bruk av arealer – skape samfunnsliv

Kommunen må være åpen for å delta i arbeid med andre tema som lokalmiljøet eller andre parter tar initiativ til. For å støtte opp om utvikling av relasjoner, kunnskap og erfaringer, er det aktuelt å få på plass samarbeid med forskningsmiljøer som kan følge og vurdere prosesser og resultater og gi bidrag til nødvendige forbedringer underveis.

4. SLT – Samordning av lokale rus- og kriminalitetsforebyggende tiltak

SLT er en modell som forplikter både kommune og politi til å ha et tett og nært samarbeid rundt bestemte innsatsområder i sitt felles rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. I Bærum kommune retter arbeidet seg mot barn og unge i aldersgruppen 0-23 år, med unntak av området forebygging av ekstremisme som ikke har aldersbegrensning.

SLT modellen bidrar til en tverrfaglig og tverrsektoriell håndtering når kommunen står overfor utfordringer. På denne måten får man sikret helheten kommer tydeligere frem. Modellen sikrer samhandling på tvers av programområder og samarbeid med foresatte, trossamfunn, frivillighet samt eksterne samarbeidspartene som jobber opp mot barn og unge.

SLT modellen skal sikre at tiltakene iverksettes mot hele målgruppen, barn og unge 0-23 år. Modellen jobber både for å hjelpe unge som faller utenfor, men også for at kommunens barn og unge generelt skal ha trygge, gode og inkluderende oppvekstvilkår.

Innenfor SLTs sitt ansvarsområde ligger også arbeidet med å forebygge hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Å forebygge ekstremisme og utenforskap er et samfunnsansvar der vi er avhengig av at alle samfunnsborgere og offentlige tjenester trekker i samme retning. Regjeringen påpeker i sitt arbeid mot voldelig ekstremisme at: «Felles for mange personer som søker seg til ekstremistiske miljøer er en opplevelse av utenforskap; å ikke passe inn eller følelsen av å mislykkes på skolen, blant klassekamerater, i arbeidslivet, i lokalmiljøet eller i samfunnet». Dette legger også føringer for hvordan Bærum kommune har valgt å jobbe med utfordringen. Det å skape et inkluderende "Bærumssamfunn" der ingen faller utenfor, er et overordnet mål i forebyggingsarbeidet.

Bærum kommune har flere tiltak som skal sikre samarbeid og inkludering i lokalsamfunnene. Gjennom SLT modellen er det etablert et dialogforum med formål om å styrke samarbeidet på tvers av de frivillige organisasjonene og trossamfunnene. Det holdes faste møter i året, samt arrangeres informasjonskvelder til større deler av befolkningen. Disse møtene benyttes også til en felles oppdatering mellom kommune, politi og organisasjonene rundt utfordringer knyttet til radikaliserings og voldelig ekstremisme.

5. Fritid

Fritidsaktiviteter gir grunnlag for sosiale nettverk og vennskap, og kan hindre utenforskap og marginalisering.

Bærum kommune ønsker at alle barn og unge skal ha samme valgmulighet til å delta i organiserte fritidsaktiviteter, uavhengig av foreldrenes økonomi.

For å sikre at barna får et fullverdig fritidstilbud har Bærum kommune opprettet et fritidsstipend. Fritidsstipendet er økonomisk støtte til unges fritidsaktivitet, for familier med svak økonomi. Hvilke utgifter som ligger i et fullverdig fritidstilbud vil variere avhengig av aktivitet, men vil normalt dreie seg om kontingenter, lisenser, utgifter til arrangementer/cuper og lignende. Hva foreldrene selv kan betale, og hva som organisasjonen kan bidra med, vil også være varierende, men hensikten er å lage et «spleiselag» mellom alle aktører for å gi barna et godt fritidstilbud.

Foreldre som ikke klarer å dekke barnas utgifter til aktivitet, enten selv, eller gjennom bistand fra NAV, kan be organisasjonene om å søke utgiftsdekning gjennom stipendet.

Avdekker organisasjonen utfordringer med betalingsevne hos medlemmer på grunn av fattigdom, eller møter foreldre som ber om betalingsbistand for barn som ønsker å begynne med en aktivitet, kan organisasjonen søke om et fritidsstipend til dekning av de utgifter som er nødvendige for å sikre et fullverdig medlemskap i klubben/organisasjonen.

6. Frivilligheten

Ungdom og fritids nærmiljøsentere på Marie Plahte driver et mangfold av aktiviteter hver dag for barn fra 10-18 år. Aktivitetene skal bygge robuste barn gjennom kompetansehevede aktiviteter. De drar på turer, gjør aktiviteter på senteret og jobber med utfordringer i samfunnet på smarte og innovative måter. Samarbeid med frivillige organisasjoner og foreldre er avgjørende for at arbeidet her skal lykkes.

Samarbeidet med frivillige er tilrettelagt gjennom Minde hallen der Ungdom og fritid har tilrettelagt for at frivillige i nærmiljøet og innvandrersorganisasjoner i Bærum kan samarbeide med kommunen om barnas oppvekst, og øke foreldres oppvekstkompetanse og minske risikofaktorer.

Ungdom og fritid arbeider med å få på plass en lik plattform for samarbeid på Rykkinn.

Frivillige organisasjoner, med mange ildsjeler er viktige og sentrale for enkeltbarns og barne- og ungdomsgruppers oppvekstvilkår.

Skolene har tilbud om leksehjelp fra frivillige og natteravnpatruljer er utbredt i kommunen.

En svært viktig frivillig ressurs overfor barn og unge er barnehagenes og skolenes foreldreutvalg.

Behandlingen i møtet 01.04.2019 Ungdomsrådet

Votering:

Saken ble enstemmig tatt til orientering.

Ungdomsrådet-01.04.2019- 019/19:

Vedtak:

Ungdomsrådet tok saken til orientering.

Dato: 03.04.2019 Arkivkode: N-125 Bilag nr: Arkivsak ID: 19/6417 J.post ID: 19/75987
Saksbehandler: Anne-Grete Bukier
Saksansvarlig: Anne-Grete Bukier

Behandlingsutvalg	Møtedato	Politisk saksnr.
Hovedutvalg for bistand og omsorg	10.04.2019	035/19

Referatsaker

Forslag til vedtak:

Refererte dokumenter tas til orientering slik de foreligger.

Refererte dokumenter til orientering:

Dokumentnummer	Tittel
1.	Ambulerende psykiatrisk legevaktfunksjon - henvendelse fra Asker
2.	Fwd: Brev til BIOM vedr utlysning av nullhjemler i Bærum Kommune
3.	Årsrapport 2018 Bærum kommune- spørsmål